

2012-15

SPELL

INTRODUKTION VEJLEDNING OVERSIGT
AKTIVITETSFORLØB

Sprogilegnelse
via Legebaseret
læsning

SPELL – Sprogfilegnelse via legebaseret læsning gennemføres af et konsortium bestående af Center for Børnesprog, Rambøll og Teknologisk Institut. Derudover deltager en række internationale forskere fra USA og Tyskland. Projektet ledes af professor Dorthe Bleses fra Center for Børnesprog, Syddansk Universitet. Projektperioden løber fra 2012 til og med 2015.

SPELL er finansieret af Det Strategiske Forskningsråd med 16,2 millioner kr. og medfinansieret af Syddansk Universitet, Rambøll og Teknologisk Institut. Telenor har medfinansieret iPads, som sproginterventionen afvikles fra, og forlagene Gyldendal og Thorgaard har stillet bøger til rådighed til en pris der har gjort det muligt at indkøbe bøger af høj kvalitet til afprøvningen af SPELL-programmet.

Dette dokument indeholder fire dele. Det indledes med en *introduktion* der indeholder en kort præsentation af forskningsprojektet SPELL, en beskrivelse af de centrale elementer i programmet og af de læringsområder og læringsmål der indgår i programmet, samt af den læringsstige som skal bruges til at differentiere indsatsen overfor det enkelte barn. Dette er nødvendig baggrundsviden for at kunne gennemføre programmet. Herefter følger den egentlige *vejledning* til hvordan programmet gennemføres som beskriver alle elementer i SPELL. Efter vejledningen følger en *oversigt* over alle aktivitetsforløbene. Efter oversigten følger beskrivelser af alle *40 aktivitetsforløb* i SPELL-programmet der skal bruges i forbindelse med forberedelse til de enkelte aktivitetsforløb. Disse beskrivelser kan bruges til forberedelse eller i en nødsituation hvor Ipad'en ikke fungerer – men der vil så kunne mangle materialer, fx billeder.

Denne vejledning er beskyttet af copyright. Alle rettigheder er reserveret. Det er derfor ikke tilladt at modificere, kopiere, offentliggøre eller distribuere vejledningen uden tilladelse fra projektleder Dorthe Bleses (bleses@sdu.dk).

Indholdsfortegnelse

INTRODUKTION	3
Om forskningsprojektet.....	3
Hvad er SPELL?.....	3
Læringsområder og læringsmål i SPELL.....	6
Aktivitetsbeskrivelserne	8
Læringsstigen.....	8
Aktivitetsnoter.....	11
Sprogudviklingskemaer.....	11
VEJLEDNING TIL GENNEMFØRELSEN AF SPELL-INTERVENTIONEN	12
Hvordan åbner jeg SPELL på iPaden	12
Valg af gruppe.....	13
Oversigtsside over aktivitetsforløb.....	14
Forberedelse af aktivitetsforløb	15
Gennemførelsen af SPELL.....	19
Aktivitetsnoter.....	21
Sprogudviklingskemaer.....	25
OVERSIGT OVER DE 40 AKTIVITETSFORLØB SPELL	28
AKTIVITETSFORLØB.....	36

INTRODUKTION

Om forskningsprojektet

SPELL er en programbaseret sprogintervention der har til formål at styrke små børns tidlige tilegnelse af talesproglige kompetencer og læse- og skriveforudsætninger. SPELL er en tilpasset og udvidet dansk version af et succesfuldt amerikansk program, *Read It Again!*, der er udviklet i USA af professor Laura Justice. *Read It Again!* er specielt udviklet til dagtilbuddet, men i SPELL afprøver vi både programmet i dagtilbuddet og i hjemmet.

Indsatsen består i at en pædagog læser højt for en gruppe af børn på en måde der understøtter nogle bestemte sproglige kompetencer. Læsningen suppleres med målrettede aktiviteter. Interventionen afprøves i børnehaven, men samtidig afprøves om en parallel indsats i barnets hjem og efteruddannelse af pædagoger (Udvidet efteruddannelse) styrker sprogudviklingen yderligere.

De dagtilbud der deltager i SPELL, indgår således i en af fire forskellige grupper (konditioner):

1. Pædagoger der anvender SPELL-materialet
2. Pædagoger der anvender SPELL-materialet + en parallel indsats i barnets hjem
3. Pædagoger der anvender SPELL-materialet + modtager yderligere uddannelse (Udvidet efteruddannelse)
4. Pædagoger der fortsætter med eksisterende praksis.

I forbindelsen med afprøvningen måles og sammenlignes effekter af de forskellige typer indsatser. Samtidig indsamles viden omkring forhold i børnehaven og i hjemmet som vi formoder har betydning for børns læring. Projektet vil give ny viden om effekten af sprogindsatser i Danmark, og om hvordan pædagoger bedst understøtter børns forskellige behov.

Hvad er SPELL?

SPELL er et konkret pædagogisk værktøj til arbejdet med læreplanstemaet *Sprog* og med inklusion. SPELL er baseret på den nyeste teoretiske og empiriske forskning og repræsenterer en systematisk, eksplicit og fleksibel tilgang til arbejdet med at styrke børns sprogtilegnelse indenfor fire sproglige læringsområder:

- Skriftsprogskoncepter
- Ordforråd
- Lydlig opmærksomhed
- Narrative kompetencer

SPELL er udviklet til at være et *supplement til* og ikke en erstatning for andre pædagogiske metoder til at understøtte børns sprogtilegnelse.

SPELL er designet så det er nemt at anvende. Spell er et 20 ugers program der tager udgangspunkt i gentagen læsning af de samme 10 bøger suppleret med aktiviteter før, under og efter læsningen. Bøgerne er udgangspunkt for gennemførelsen af forskellige aktivitetsforløb der understøtter børns tilegnelse af de nævnte læringsområder. Samtidig præsenteres børnene for litteratur af høj kvalitet. Grundidéen i SPELL er at bøgerne læses med det særlige formål at understøtte de fire læringsområder, og hele læsningen af

bogen og de supplerende aktiviteter har fokus på dette. På den måde er SPELL anderledes end dialogisk læsning hvor det handler om at tale med barnet på måder der generelt understøtter barnets sprog. Inden for hvert læringsområde er der en række konkrete læringsmål.

SPELL består af 40 aktivitetsforløb der præsenteres i en klar rækkefølge og i et let tilgængeligt sprog. Hvert forløb består af to delforløb som hver især har fokus på ét af de fire læringsområder. Der skal gennemføres 2 aktivitetsforløb om ugen over 20 uger. Aktivitetsforløbene er en slags ”opskrift” der indeholder alle de informationer som skal til for at gennemføre sproginterventionen. Alle aktivitetsforløb ligger på en iPad. SPELL gennemføres i små grupper hvor én pædagog læser sammen med en mindre gruppe børn. Hvert aktivitetsforløb tager ca. 30 minutter at gennemføre.

Følgende elementer er centrale i forandringsteorien bag SPELL:

- *En systematisk og eksplicit (målrettet) tilgang.* SPELL er en systematisk målrettet indsats der understøtter børns talesproglige kompetencer og læse- og skriveforudsætninger. SPELL er målrettet alle børn, men den systematiske og eksplicite tilgang er især til gavn for udsatte et- og tosprogede børn. Systematisk henviser til at materialet følger den måde børn lærer sprog på. Forskning viser nemlig at kompetencer (herunder sproglige kompetencer) bygges op ”fra bunden”, dvs. at børn tilegner sig de forskellige sproglige milepæle i en bestemt rækkefølge og at ny læring bygger ovenpå det barnet allerede kan. Derfor er det vigtigt at børn præsenteres for sproglige udfordringer i en rækkefølge der, så vidt muligt, afspejler den naturlige tilegnelse. SPELL består således af en række aktivitetsforløb med faste læringsområder og læringsmål der bygger på resultater af empirisk forskning i børns sprogilegnelse. Eksplicit eller målrettet betyder at barnets opmærksomhed rettes mod målet med en bestemt aktivitet for derved at understøtte barnets engagement i læringsprocessen. I SPELL er det derfor gjort tydeligt for både pædagoger og børn hvad læringsområdet og -målet for hver aktivitet er. Samtidig indeholder aktivitetsbeskrivelserne forslag til hvad pædagogen kan sige til børnene så de konkrete læringsmål understøttes.
- *Læsning af de samme bøger og gentagelse af læringsmål.* Læsningen af de samme bøger og gentagelsen af de samme læringsmål mindst 3 og op til 5 gange i programmet er med til at styrke tilegnelsen af de fire sproglige læringsområder. I SPELL anvendes 10 forskellige bøger. Hver bog bruges fire gange i løbet af de 20 uger som SPELL-programmet strækker sig over. Alle børn har brug for gentagne muligheder for at tilegne sig talesproglige kompetencer og læse- og skriveforudsætninger, men de gentagne læringsmuligheder er især vigtige for de børn der er udfordret sprogligt af den ene eller anden årsag.
- *Differentiering af indsatsen overfor det enkelte barn.* Forskning viser at det enkelte barn har brug for at blive udfordret der hvor det er rent sprogligt. Til hvert aktivitetsforløb er der derfor udviklet et redskab, *Læringsstigen*, som giver konkrete forslag til strategier der kan anvendes overfor de børn hvor aktivitetsforløbene enten er for nemme eller for svære. Med disse gør-det-nemmere- og gør-det-sværere-strategier er det muligt at tilpasse indholdet i SPELL til det enkelte barn i den børnegruppe der arbejdes med, og dermed understøtte læringen hos det enkelte barn.
- *Evaluering af indsatsen.* Forskning viser at en vigtig forudsætning for at sprogindsatser har en effekt, er at de gennemføres efter hensigten. Derfor indeholder SPELL et redskab, *Aktivitetsnoter*, der kan anvendes til at evaluere hvordan et konkret aktivitetsforløb har fungeret.

Aktivitetsnoterne fokuserer på om de forskellige elementer i et SPELL-aktivitetsforløb blev anvendt, om det enkelte barn deltog aktivt i forløbet, og om barnet fik udbytte af det. Derudover skal pædagogen angive hvilke læringsstrategier der blev anvendt overfor det enkelte barn i gruppen. Aktivitetsnoterne danner grundlag for pædagogens refleksion over afviklingen af de enkelte aktivitetsforløb og kan derfor samtidig fungere som et redskab til at tilpasse kommende aktivitetsforløb.

- *Monitorering af barnets sproglige udvikling.* Et andet instrument, et *Sprogudviklingsskema*, skal anvendes til at vurdere barnets læringsmæssige udbytte af aktivitetsforløbene. I Sprogudviklingsskemaet registreres om barnet har nået de konkrete læringsmål i SPELL. Sprogudviklingsskemaet kan derfor hjælpe pædagogen til at få et billede af hvorvidt de enkelte aktivitetsforløb er på et passende niveau for det enkelte barn, eller om barnet har brug for mere hjælp eller større udfordringer.

Læringsområder og læringsmål i SPELL

I SPELL indgår der som nævnt fire *læringsområder* der understøtter barnets tilegnelse, to læringsområder der understøtter talesproglige kompetencer (ordforråd og narrativer), og to læringsområder der understøtter læse- og skriveforudsætninger (skriftsprogskoncepter og lydlig opmærksomhed). Disse læringsområder udgør tilsammen fundamentet for barnets senere tilegnelse af læsekompetencer. Kompetencer indenfor de omtalte sproglige områder tilegnes helt naturligt i dagtilbudsalderen hvis barnet præsenteres for gentagne læringsmuligheder. Jo stærkere kompetencer barnet har inden for disse sproglige områder, desto nemmere har barnet ved at lære at læse og skrive når det begynder i skolen.

Hvert aktivitetsforløb har fokus på understøttelse af to læringsområder efter et fast mønster.

Aktivitetsforløbene har således fokus på enten:

- Skriftsprogskoncepter og ordforråd, eller
- Lydlig opmærksomhed og narrativer

I det følgende beskrives de fire læringsområder.

Skriftsprogskoncepter beskriver børns viden og bevidsthed om skriftsprogskonventioner (fx at man på dansk læser fra venstre mod højre, oppefra og ned), bogkoncepter (at bøger har forsider, er skrevet af en forfatter, består af en tekst osv.) og kendskab til ord og begreber der handler om læsning og skrivning (begreber som at læse, at skrive, at stave, bogstaver mm). Viden om skriftsprogskoncepter indbefatter også kendskab til bogstaver i alfabetet. Børn der ved skolestart er bevidste om og har en viden om skriftsprogskoncepter, herunder om det alfabetiske princip, har nemmere ved at lære at læse i skolen.

Ordforråd refererer til de ord barnet kan sige og forstå. Både størrelsen på ordforrådet (antallet af ord som barnet kan sige og forstå) og dybden af ordforrådet (graden af viden omkring det enkelte ords betydning) er afgørende for barnets sprogtilegnelse. Amerikanske undersøgelser peger på at børn ved fireårsalderen bør have et receptivt ordforråd på omkring 3.000 ord og et produktivt ordforråd på omkring 2.000 ord. Der har ikke været tilsvarende undersøgelser af danske børns tilegnelse af ordforråd på dette alderstrin. Størrelsen på ordforrådet hos et barn i dagtilbudsalderen forudsiger bl.a. barnets senere færdigheder mht. læseforståelse.

Lydlig opmærksomhed handler om barnets opmærksomhed på og evne til at bearbejde lydlig størrelser på forskellige niveauer (ord, stavelser og enkeltlyde). Børn lærer først at blive opmærksomme på og bearbejde sprogets største enheder (ord), og først derefter kan de lære at blive opmærksomme på og bearbejde sprogets mindste enheder (enkeltyde). I løbet af dagtilbudsalderen øges barnets opmærksomhed på sprogets lydside. En veludviklet lydlig opmærksomhed er en forudsætning for at kunne lære at læse og skrive. Børn der starter i skolen med en veludviklet lydlig opmærksomhed har nemmere ved at lære det alfabetiske princip som er grundlaget for læsning, end børn der møder skolen med en mindre udviklet lydlig opmærksomhed.

Narrativer omfatter barnets færdigheder mht. at fortælle både personlige og fiktive historier, og netop disse færdigheder udvikler sig hastigt frem mod skolestart. At kunne fortælle en historie kræver et godt ordforråd, gode grammatiske kompetencer, og viden om hvordan man bruger sproget. Det at kunne fortælle om en personlig oplevelse, fx at barnet har været ved stranden og bade, er et af de første eksempler på at barnet kan anvende sproget mere dekontekstualiseret. Det er en forudsætning for at kunne lære i skolen at barnet kan bruge sproget dekontekstualiseret. Det er selvsagt også vigtigt for barnet at have gode narrative kompetencer i dagtilbuddet, så barnet kan relatere begivenheder til

hinanden, dele tanker og ideer med andre og forstå forskellige typer af historier.

Hvert aktivitetsforløb har fokus på ét læringsmål inden for hvert af de 4 Læringsområder. Der er 5 eller 6 læringsmål indenfor hvert læringsområde. I det følgende beskrives læringsmålene inden for hvert læringsområde. Læringsmålene inddrages på en måde der afspejler den systematik – eller rækkefølge – som empirisk forskning har dokumenteret børn tilegner sig sproget med. Læringsmålene bliver derfor gradvist sværere over de 20 uger, dvs. det første læringsmål er altid baseret på de kompetencer de fleste børn først tilegner sig og så fremdeles. De sproglige kompetencer bygges altså op "fra bunden". Samtidig styrkes børnenes muligheder for indlæring ved at hvert enkelt læringsmål gentages mellem 3 til 5 gange over de 20 uger. Barnet præsenteres således for gentagne muligheder for at tilegne sig et bestemt læringsområde.

Nedenfor ses en oversigt over læringsmålene inden for hvert af de fire læringsområder. Der er seks læringsmål indenfor skriftsprogskoncepter, ordforråd og narrativer, mens der mht. lydlig opmærksomhed kun er fem.

Skriftsprogskoncepter

1. At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord
2. At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned
3. At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn
4. At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre (fx tegner, forfatter, forside og titel) og skrift (fx ord, bogstav, stave, læse, skrive)
5. At forstå forskellen på ord og bogstaver
6. At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne

Ordforråd

1. At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting), udsagnsord (ord for handlinger), og tillægsord (ord der beskriver ting)
2. At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber (fx over, under, i, på)
3. At forstå og bruge nye ord der har med tid at gøre (fx først, bagefter, så, mens, til sidst)
4. At kunne tale om nye ords betydning (fx hvordan nogle ord kan have mere end en betydning)
5. At forstå og bruge nye ord der har med følelser at gøre (fx flov, bekymret, forbavset, glad)
6. At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser (fx tro, drømme, forestille sig, mene, huske)

Lydlig opmærksomhed

1. At kunne høre når to ord rimer
2. At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele
3. At kunne høre når to ord begynder med samme lyd
4. At kunne finde på ord der rimer
5. At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd

Narrativer

1. At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie
2. At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie
3. At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssige rigtige rækkefølge
4. At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser
5. At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning
6. At kunne fortælle om følelser, tanker, eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig

Aktivitetsbeskrivelserne

Som omtalt ovenfor gennemføres de forskellige aktiviteter i SPELL på basis af aktivitetsbeskrivelser der er placeret på en iPad. Aktivitetsbeskrivelserne har til formål at sikre den systematiske og eksplicite tilgang som programmet er udviklet med udgangspunkt i, dvs. at pædagogen arbejder med programmets læringsområder og læringsmål i den rækkefølge som det er tiltænkt. Samtidig skal aktivitetsbeskrivelserne hjælpe med til at sikre at barnets opmærksomhed rettes mod målet med en bestemt aktivitet.

Beskrivelserne indeholder som sagt information om de to læringsområder og læringsmål, en beskrivelse af supplerende aktiviteter samt forslag til hvad der kan siges til børnene. Forslagene til hvad pædagogen kan sige, er baseret på de principper som forskning har vist er med til at styrke sprogtilegnelsen. Forslagene er således baseret på følgende principper:

- De er formuleret som åbende spørgsmål der har til formål at bringe børnene aktivt ind i samtalen
- De refererer løbende til de læringsmål som tidligere er blevet introduceret og relaterer dermed aktivt til barnets tidligere erfaringer
- De lægger op til løbende gentagelse af fx de nye ting der skal læres og af børnenes bidrag til samtalen for at understøtte børnenes læring

Et vigtigt aspekt i brugen af understøttende sprogstrategier er at bringe barnet aktivt på banen. Det er således en vigtig del af aktivitetsforløbene at barnets bidrag udnyttes, lige som man gør i samtaler i hverdagen og i dialogisk læsning. De konkrete formuleringer er kun forslag. Du må selvfølgelig gerne lave dine egne formuleringer, og der skal også siges mere end det der er skrevet ned, *men* det er vigtigt at det du siger, understøtter de to konkrete læringsmål der er angivet i aktivitetsforløbet.

Læringsstigen

Selv om børn har samme alder, kan deres sproglige niveau være meget forskelligt, og derfor har de brug for forskellige udfordringer for at udvikle sig sprogligt. Et vigtigt element i forandringsteorien bag SPELL er at måden de enkelte legeaktiviteter gennemgøres på, tilpasses det enkelte barns sproglige niveau. Dette

gøres ved at pædagogen anvender måder at stille spørgsmål på der udfordrer barnet lige præcis der hvor barnet er, såkaldte differentieringsstrategier.

For at understøtte differentieringen har vi udarbejdet et redskab, *Læringsstigen*, som giver konkrete forslag til strategier der kan anvendes overfor de børn hvor aktivitetsforløbene enten er for nemme eller for svære. Vi arbejder med to typer af differentieringsstrategier, nemlig strategier der gør det nemmere for barnet, og strategier der gør det sværere for barnet.

Neden for introduceres strategierne. Der er eksempler på alle fire læringsområder, men de kan anvendes i forbindelse med alle fire læringsmål.

De *tre gør-det-nemmere-strategier* anvendes overfor de børn der har svært ved enten at forstå de spørgsmål der stilles eller ved selv at formulere et svar. Anvendes *gør-det-nemmere-strategierne* overfor børn der af den ene eller anden grund kæmper med sproget, bliver de i stand til at deltage aktivt i aktiviteter der ellers var for svære for dem. Derved er sandsynligheden større for at også disse børn får udbytte af interventionen, og for at deres sproglige kompetencer bliver styrket. Dette skyldes at jo mere barnet får lejlighed til selv at bruge sproget, jo mere lærer barnet.

Gør-det-nemmere-strategierne kan imidlertid også anvendes overfor alle børn hver gang de skal introduceres til noget nyt da det er nemmere at lære noget nyt hvis man får hjælp til det.

De tre gør-det-nemmere-strategier:

- Give svaret
- Hjælpes ad
- Begrænse valg

Ved *gør-det-nemmere-strategien 'Give svaret'* giver pædagogen barnet svaret på et spørgsmål før det stilles eller genstilles.

Eksempel på strategien 'Give svaret' (læringsdomænet ordforråd):

Pædagog: Anna, kan du fortælle mig hvilket dyr det her er?
(Anna tøver)
Pædagog: Det er en giraf. Giraffer bor i Afrika, Anna, hvad hedder det her dyr?
Anna: En giraf

Ved *gør-det-nemmere-strategien 'Hjælpes ad'* gør pædagogen og barnet noget sammen.

Eksempel på strategien 'Hjælpes ad' (læringsdomænet skriftsprogskoncepter):

Pædagog: Anna, hvad starter dit navn med
Anna: Det ved jeg ikke?
Pædagog: Se, Anna begynder med bogstavet A. Hvad er det første bogstav i Annas navn?
Anna: A

Ved den tredje *gør-det-nemmere-strategi 'Begrænse valg'* kan pædagogen give barnet to-tre valgmuligheder når et spørgsmål stilles eller genstilles.

Eksempel på strategien 'Begrænse valg' (læringsdomænet lydlig opmærksomhed):

Pædagog: Anna, ved du hvilken lyd ssslange begynder med?
(Anna tøver)
Starter slange med sss eller lll?
Anna: sss

De tre *gør-det-sværrere-strategier* har til formål at udfordre de børn der allerede kan svare på alle de spørgsmål som er indarbejdet i aktivitetsforløbene, ved at stille mere abstrakte spørgsmål. De børn der er godt på vej op ad stigen fordi de har let ved at tilegne sig sproget, eller sprogligt er blevet stimuleret godt i hjemmet, vil sandsynligvis deltage aktivt i interventionen, men de vil også have brug for yderligere udfordringer for at deres sprog kan udvikle sig mere komplekst. Læringsstignens *gør-det-sværrere-strategier* hjælper disse børn med at tænke og formulere sig mere abstrakt og dekontekstualiseret.

Gør-det-sværrere-strategier:

- Forudsige
- Generalisere
- Argumentere

Ved *gør-det-sværrere-strategien* 'Forudsige' beder pædagogen barnet om at beskrive hvad der kunne komme til at ske, eller om at prøve at forudsige hvordan en begivenhed eller historie ender. At kunne forudsige er et væsentligt aspekt i læseudviklingen fordi læsningen ofte involverer at man skal forudsige det næste der vil ske, mens man læser.

Eksempel på strategien 'forudsige' (læringsdomænet narrativer):

Pædagog: (pædagogen fortæller en historie) Noah, hvordan tror du historien ender?
(Noah forudsiger)

Pædagogen kan følge op på det barnet siger ved at stille spørgsmål

Ved den anden *gør-det-sværrere-strategi* 'Generalisere' skal barnet overføre aktivitetens indhold til en anden kontekst. Når pædagogen bruger generaliseringsstrategien, besvarer barnet et åbent spørgsmål uden direkte støtte fra pædagogen.

Eksempel på strategien 'generalisere' (læringsdomænet lydlig opmærksomhed):

Pædagog: Kan du komme i tanke om andre navne der begynder med fff?
Noah: Ja, det gør far

Også her kan pædagogen følge op med spørgsmål

Ved den tredje *gør-det-sværrere-strategi* 'Argumentere' skal barnet forklare eller argumentere for hvorfor noget skete eller vil ske, eller hvorfor noget er som det er.

Eksempel på strategien 'Argumentere' (læringsdomænet ordforråd):

Pædagog: Noah, hvad betyder det når man går *langs* med en klippemur?
(Noah argumenterer)

Mens de seks læringsstrategier på læringsstigen går igen, er den konkrete udformning af dem forskellig for de to læringsmål i hvert af de 40 aktivitetsforløb (se aktivitetsforløb neden for og på iPad'en). Det er gjort sådan for at give dig helt konkret inspiration til hvordan du kan tale med de forskellige børn i din gruppe på en måde der understøtter de konkrete læringsområder og læringsmål i SPELL.

Aktivitetsnoter

SPELL indeholder et redskab, *Aktivitetsnoter*, der kan anvendes til at evaluere hvordan et konkret aktivitetsforløb har fungeret. Aktivitetsnoterne fokuserer på om de forskellige elementer i et SPELL-aktivitetsforløb er blevet brugt, om det enkelte barn deltog aktivt i forløbet, og om barnet fik udbytte af det. Derudover skal pædagogen angive hvilke læringsstrategier der blev anvendt overfor det enkelte barn i gruppen.

Aktivitetsnoterne danner for det første grundlag for pædagogens refleksion over afviklingen af de enkelte aktivitetsforløb og kan derfor samtidig fungere som et redskab til at tilpasse kommende aktivitetsforløb. For det andet har spørgsmålene en vigtig funktion i forhold til forskningsprojektet fordi de hjælper os med at vurdere i hvilket omfang implementeringen af SPELL har indflydelse på effekten af sproginterventionen.

Sprogudviklingsskemaer

Et andet instrument, et *Sprogudviklingsskema*, skal anvendes til at vurdere barnets læringsmæssige udbytte af aktivitetsforløbene. I sprogudviklingsskemaet registreres om barnet har nået de konkrete læringsmål i SPELL, og skemaet kan derfor hjælpe pædagogen til at få et billede af hvorvidt de enkelte aktivitetsforløb er på et passende niveau for det enkelte barn, eller om barnet har brug for mere hjælp eller større udfordringer.

VEJLEDNING TIL GENNEMFØRELSEN AF SPELL-INTERVENTIONEN

SPELL er et 20 ugers program som består af 40 aktivitetsforløb med hver to delaktivitetsforløb der præsenteres i en klar rækkefølge i et let tilgængeligt sprog. Alle aktivitetsforløb ligger på en iPad. To pædagoger på en stue (eller hvad der svarer til en stue) deler en iPad. Der skal gennemføres 2 aktivitetsforløb om ugen over 20 uger. SPELL gennemføres i små grupper hvor én pædagog læser sammen med en mindre gruppe børn. Hvert aktivitetsforløb tager ca. 30 minutter at gennemføre.

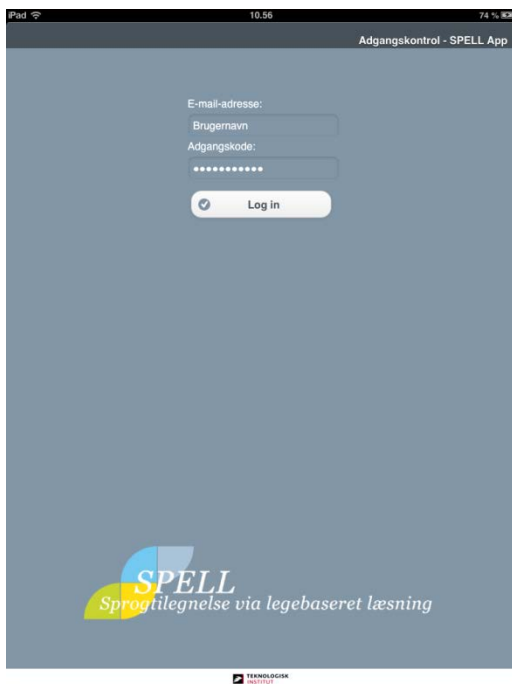
I det følgende vil vi gå alle trin i SPELL-programmet igennem og samtidig vise hvordan det ser ud på iPad'en. Denne vejledning har fokus på gennemførelsen af SPELL. Hvert afsnit slutes af med en huskeliste der opsummerer de vigtigste ting at være opmærksom på i hvert afsnit.

Hvordan åbner jeg SPELL på iPad'en

For at komme i gang med SPELL skal du åbne SPELL på iPad'en. Du åbner SPELL på iPad'ens hjemmeskærm ved at trykke på ikonet SPELL (markeret med rød ring).

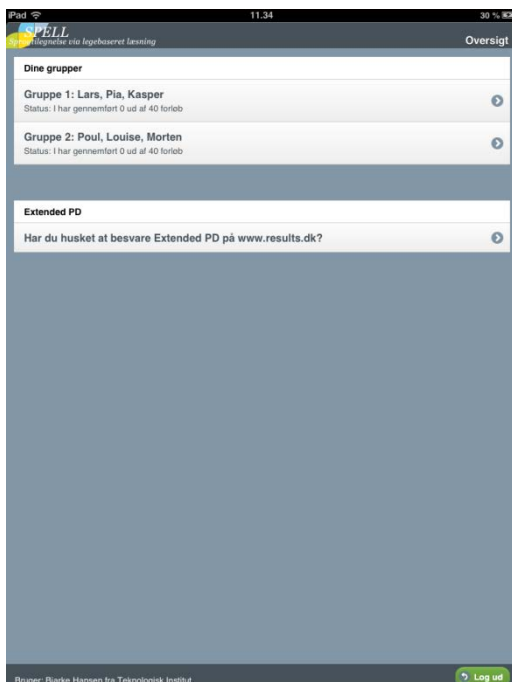

På adgangskontrol-siden udfyldes med brugernavn og adgangskode som du har fået udleveret. Tryk derefter på "Log in"-knappen for at logge ind.

Valg af gruppe

SPELL gennemføres i små grupper hvor én pædagog sidder sammen med en mindre gruppe børn. Det tager ca. 30 minutter at gennemføre hvert aktivitetsforløb. Der gennemføres to aktivitetsforløb med børnegruppen per uge. Hver pædagog har to børnegrupper og gennemfører dermed fire aktivitetsforløb hver uge. Der er to pædagoger om en iPad. Du skal derfor, som det første, når du har logget ind på iPad'en, vælge hvilken børnegruppe du skal lave SPELL med. Dette gøres ved at trykke på den børnegruppe i gruppeoversigten du skal læse med på skærmen (se skærmprent nedenfor).

Inden du går i gang bør du tjekke at det er dit brugernavn der står skrevet nederst i venstre hjørne. Er det ikke dit brugernavn, tryk da på ”Log ud”-knappen nederst til højre.

Oversigtsside over aktivitetsforløb

Når du har valgt børnegruppe på iPad'en, kommer du ind på en *oversigtside*. Oversigtssiden er den første side i et aktivitetsforløb, og den giver som navnet siger en oversigt over aktivitetsforløbet. Du kommer automatisk til oversigtssiden for det aktivitetsforløb I er nået til i programmet.

I beskrivelsen af aktivitetsforløbene tager vi udgangspunkt i Aktivitetsforløb 1 (*Lad os læse og se hvad der sker!*). Aktivitetsforløb 1 er baseret på læsning af Alberte Winding og Rasmus Bregnhøis bog *Betty husker alt muligt*.

På oversigtssiden for hvert enkelt aktivitetsforløb finder du følgende oplysninger:

- Nummeret på aktivitetsforløbet (1 ud af 40). På indikatoren oven for er det med en hvid prik angivet hvilket nummer i rækkefølgen gruppen er nået til. På indikatoren kan du trække fra side til side, eller bruge knapperne ”Førrige” og ”Næste” øverst på skærmen for at vælge et aktivitetsforløb
- Titlen på aktivitetsforløbet
- Det konkrete læringsområde og det tilhørende læringsmål der skal understøttes i del 1
- Det konkrete læringsområde og det tilhørende læringsmål der skal understøttes i del 2
- Titlen på den bog der skal læses (1 ud af 10). Titlen kan ses under overskriften materialer. Her fremgår det også om der skal anvendes supplerende materiale. Supplerende billedmateriale findes på iPaden. Andre materialer (fx papir og tusch) skal du selv finde frem.

I forbindelse med hvert SPELL-forløb er der en forberedelsesfase og en gennemførelsesfase. Der er udarbejdet forskellige beskrivelser af aktivitetsforløbene til de to faser. Til forberedelsesfasen er der udarbejdet en mere uddybede beskrivelse som gør det muligt at sætte sig grundigt ind i alle elementer af aktivitetsforløbet. I beskrivelsen til gennemførelsesfasen er der fokus på at støtte gennemførelsen af forløbet sammen med barnet. Hertil er der udarbejdet en stikordsversion hvor forslag til hvad man kan sige til barnet, er fremhævet. I det følgende beskrives de to faser.

Forberedelse af aktivitetsforløb

Når du har trykket på den grå knap "Forbered" på oversigtssiden, kommer du ind på den fulde beskrivelse af først del 1 og derefter del 2 af aktivitetsforløbet.

På forberedessiden til hver del af aktivitetsforløbet finder du på iPad'en følgende:

- Nummeret på aktivitetsforløbet (1 ud af 40)
- Nummeret på delforløbet (1 ud af 2)
- Oplysning om aktiviteten i delforløbet skal foregå før, under eller efter læsningen
- Oplysning om det konkrete læringsområde der skal understøttes i delforløbet
- Oplysning om det konkrete læringsmål der skal understøttes i delforløbet
- En fuld beskrivelse af hvordan aktiviteten gennemføres, og hvad du kan sige til barnet
- Læringsstigen med gør-det-sværeste- og gør-det-nemmere-strategierne. Strategierne bliver tilgængelige ved at trække drengen henholdsvis op og ned ad stigen.

Sådan ser forberedessiden ud for del 1 af Aktivitetsforløb 1 der handler om skriftsprogkoncepter:

SPELL
Sprogilegnelse via legebaseret læsning

Aktivitetsforløb 1

Del 1: Før og under læsning
Læringsområde: Skriftsprogkoncepter
Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord

- Sig fx: **Nu skal vi snakke om hvad ord og billeder er for noget. Der er nemlig forskel på ord og billeder**
- Vis børnene forsiden af bogen Betty husker alt muligt. Peg på titlen og sig fx: **Her er titlen. Titlen siger os hvad bogen hedder**
- Læs titlen og peg på ordene mens du læser: **Titlen på vores bog er: Betty husker alt muligt**
- Slå op på første side, peg på ordene. Sig fx: **Her er ordene som fortæller hvad der sker i bogen**
- Peg af og til på ord mens du læser. Fx: **Her står der "husker"** (peg på ordet). **Anna, kan du finde et sted mere hvor der står "husker"?**
- Når I kommer til sidste side, så bed et barn om at pege på ordene. Fx: **Anna, kan du pege på ordene på den her side?**

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

Videre til del 2 >

Aktivitetsforløbet beskriver hvilke aktiviteter du skal lave i del 1 – i dette tilfælde før og under læsningen. Aktiviteterne understøtter det konkrete læringsmål ”at forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord”. Som det fremgår af beskrivelsen, skal du i starten af hvert delaktivitetsforløb fortælle børnene hvad der er fokus på, her ”at snakke om at der er forskel på ord og billeder”.

Der er med rødt givet konkrete eksempler på hvad du kan sige mens du læser bogen med børnene. Dette sikrer at det konkrete læringsmål aktivt understøttes i den måde du taler med børnene om bogen på.

Til nogle af aktivitetsforløbene er der ekstra billedmateriale. Materialet ligger på iPad'en lige under beskrivelsen af aktivitetsforløbet. Et eksempel på dette er Aktivitetsforløb 2, del 1 (se nedenfor). Når du klikker på billederne, popper de op i fuld størrelse.

Hvis der er behov for at differentiere indsatsen overfor enkelte eller flere børn når du gennemfører delaktivitetsforløbet, skal du som omtalt bruge læringsstogens gør-det-sværere- og gør-det-nemmere-strategier. Her finder du konkret inspiration til hvordan du kan tale med børnene i din gruppe på en måde der understøtter de konkrete læringsområder og læringsmål i det enkelte delaktivitetsforløb.

Beskrivelserne bliver tilgængelige ved at trække drengen henholdsvis op og ned ad stigen. Trækkes drengen op fremkommer gør-det-sværere-strategierne, trækkes drengen ned fremkommer gør-det-nemmere-strategierne.

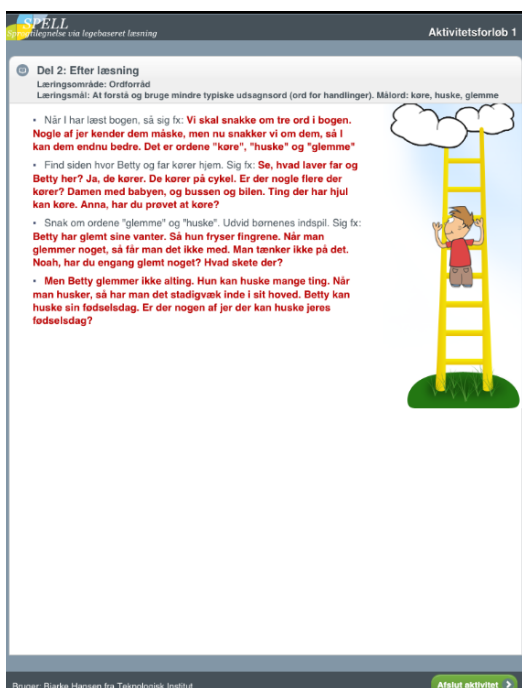
Nedenfor vises de skærmbilleder der fremkommer hvis drengen trækkes op under gennemførelsen af aktivitetsforløb 1 del 1: gør-det nemmere-strategier, eller hvis drengen trækkes op under gennemførelsen af aktivitetsforløb 1 del 1: gør-det sværere-strategier. Begge eksempler fokuserer på læringsområdet skriftsprogskoncepter og har mere præcist til formål at lære børn at der er forskel på ord og billeder.

Det er vigtigt at du læser alle eksemplerne på læringsstignens *gør-det-nemmere* og *gør-det-sværere* strategier igennem når du forbereder dig så du har nogle konkrete idéer til hvordan du kan differentiere i din samtale med børnene undervejs i aktivitetsforløbet. Hvis du skulle have brug for ekstra inspiration når du sidder med børnene, kan du stadig benytte læringsstigen der også er tilgængelig i den korte stikordsversion som du anvender mens du gennemfører SPELL.

Når du er færdig med del 1, skal du trykke på den grønne knap "Videre til del 2". Så kommer du til del 2 af Aktivitetsforløb 1 der har fokus på ordforråd.

Når du er færdig med at forberede dig, trykker du på den grønne knap "Afslut aktivitet", og så er du tilbage ved oversigtssiden.

Inden du går i gang med at gennemføre SPELL, skal du huske at:

- læse den relevante bog så du ved hvad bogen handler om
- læse den fulde aktivitetsbeskrivelse så du på forhånd kender de aktiviteter du skal gennemføre med børnene
- læse den fulde aktivitetsbeskrivelse med henblik på at notere dig de formuleringer som er med til at sætte fokus på læringsmålet
- Læse Læringsstogens gør-det-sværere- og gør-det-nemmere strategier

Rent praktisk skal du huske:

- finde et rum hvor du og børnegruppen kan sidde uforstyrret sammen
- medbringe den bog du skal bruge som udgangspunkt for aktivitetsforløbet
- medbringe iPaden hvor stikordsversionen af de to dele af aktivitetsforløbet ligger
- medbringe det ekstra materiale der skal anvendes til nogle af aktivitetsforløbene

I forhold til hvordan du sidder med børnene, er det vigtigt at huske at:

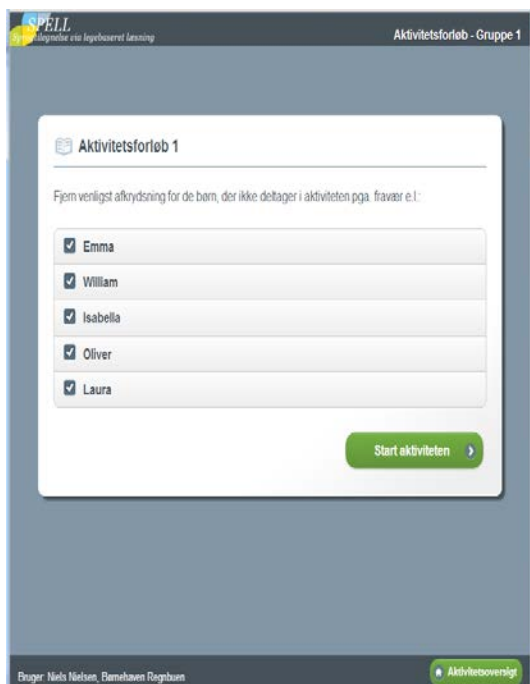
- børnene skal kunne se bogen tydeligt hele tiden, dvs. du skal kunne holde bogen op på en måde så tekst og billeder kan ses af alle børn
- børnene skal kunne høre dig tydeligt hele tiden, og du skal kunne have øjenkontakt med hver enkelt af dem undervejs i forløbet for at kunne vurdere om de er med
- børnene skal kunne se billederne på iPad'en tydeligt når de er en del af aktivitetsforløbet
- stikordsversionen af aktivitetsforløbet skal være tilgængelig på iPad'en mens du læser bogen, så du kan støtte dig til den undervejs

Mange pædagoger vælger at lade børnene sidde rundt om hjørnet på et bord, sådan som det ses på billedet nedenfor, fordi alle de krav der er nævnt ovenfor dermed opfyldes.

Gennemførelsen af SPELL

For at spare tid er det på forhånd markeret at alle børn er til stede. Inden du kan gå i gang med at gennemføre et SPELL-forløb, skal du derfor fjerne afkrydsningen for de børn der *ikke* deltager i aktiviteten. Vi skal bruge oplysningerne om barnets deltagelse til at vurdere effekten af SPELL på børns sprog, men du kan også bruge registreringen til at holde øje med om der er nogle børn der ofte er væk, og dermed ikke får de samme læringsmuligheder som de børn der meget tit eller altid deltager i SPELL.

Når du har fjernet afkrydsningen ved de børn der ikke er til stede, trykker du på den grønne knap ”Start aktiviteten”.

Nu skal du i gang med at gennemføre et aktivitetsforløb i SPELL. På aktivitetssiden for hvert delforløb finder du på iPad’en følgende:

- En tæller der går i gang i det øjeblik du er inde på siden. Tælleren hjælper dig med at holde øje med tiden, så du ikke bruger mere end ca. 15 minutter på hvert delforløb.
- Nummeret på aktivitetsforløbet (1 ud af 40)
- Nummeret på delforløbet (1 ud af 2)
- Oplysning om aktiviteten i delforløbet skal foregå før, under eller efter læsningen
- Det konkrete læringsområde der skal understøttes i delforløbet
- Det konkrete læringsmål der skal understøttes i delforløbet
- En stikordsbeskrivelse af hvordan du gennemfører aktiviteten, og hvad du kan sige til barnet
- Læringsstigen med gør-det-sværere- og gør-det-nemmere-strategierne. Beskrivelserne bliver tilgængelige ved at trække drengen henholdsvis op og ned ad stigen

Sådan ser stikordsversionen ud for del 1 af Aktivitetsforløb 1 der handler om skriftsprogskoncepter:

SPELL Sprogfilegnelse via legebaseret læsning Forbrugt tid: 00:10 Aktivitetsforløb 1

Del 1: Før og under læsning
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter
Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord

- **Snakke om forskellen på ord og billeder**
- **Titlen siger hvad bogen hedder**
- Vis forside. Peg på titel og læs
- Første side: **Her er ordene som fortæller hvad der sker**
- Peg på ord mens du læser (ikke hele tiden). Fx "husker"
- Læs, stop af og til. Forklar ord, fx "husker" (peg). Børn finder flere steder med "husker"

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut [Videre til del 2](#)

Som det fremgår, ligner beskrivelsen af aktivitetsforløbet den der skal bruges i forberedelsen, men det er en kortere stikordsversion som er nemmere for dig at bruge som huskeliste mens du gennemfører SPELL. Igen er eksemplerne på hvad du kan sige skrevet med rødt, så du hurtigt kan blive mindet om hvilke ting du skal komme ind på, mens du læser bogen med børnene. Den korte stikordsversion skal altså undervejs give dig konkrete anvisninger til hvordan læringsmålet aktivt understøttes i den måde du taler med barnet om bogen på.

De konkrete formuleringer skal kun ses som forslag. Du må selvfølgelig gerne lave dine egne formuleringer, og der skal også siges mere end det der er skrevet ned, *men* det er vigtigt at det du siger, understøtter de to konkrete læringsmål der er angivet i aktivitetsforløbet. Du skal udnytte det barnet siger, *men* det er vigtigt at du drejer børnenes bidrag hen i retning af det der er formålet med aktivitetsforløbet. Hvis barnet siger noget helt andet, anerkender du kort barnets bidrag, men sørger for at komme tilbage på sporet, i det konkrete tilfælde at tale om forskellen mellem skrevne ord og billeder.

Når du er færdig med del 1, skal du trykke på den grønne knap "Videre til del 2". Så kommer du til del 2 af Aktivitetsforløb 1 der har fokus på ordforråd. Stikordsbeskrivelsen ser således ud:

Når du er færdig med et helt aktivitetsforløb, trykker du på den grønne knap "Afslut aktivitet" hvorefter du kommer videre til Aktivitetsnoterne (se nedenfor).

Når du gennemfører aktivitetsforløbet, skal du huske at:

- starte med at fortælle børnene hvad I skal fokusere på i aktivitetsforløbet
- læse bogen på den måde som det er angivet i aktivitetsforløbet
- gennemgå aktiviteterne før og under eller efter læsningen som det er angivet i aktivitetsbeskrivelsen.
- anvende de angivne forslag - eller tilsvarende formuleringer - til hvad du skal sige til børnene så du er sikker på at du understøtter de konkrete læringsmål til hvert delforløb
- hjælpe børnene med at fokusere på læringsområdet og læringsmålet for aktiviteten
- bruge eksempler fra læringsstigen undervejs hvis du har behov for hjælp mht. hvordan du bedst muligt understøtter det enkelte barn på et passende niveau

Aktivitetsnoter

Når du er færdig med at gennemføre *begge* dele af et aktivitetsforløb, kommer du til en række sider, såkaldte *Aktivitetsnoter*. Siderne indeholder nogle spørgsmål til dig om gennemførelsen af aktivitetsforløbene. Der skal udfyldes aktivitetsnoter for begge dele af aktivitetsforløbet, og det er meget vigtigt at du giver dig tid til nøje at overveje dine svar. Spørgsmålene til de to dele af aktivitetsforløbet er ens.

På siderne med aktivitetsnoter på iPad'en finder du følgende:

- Angivelse af hvilken del af aktivitetsforløbet du er ved at udfylde aktivitetsnoter for (del 1 eller del 2)
- Konkrete spørgsmål til gennemførelsen af aktivitetsforløbet

Spørgsmålene har to funktioner. For det første danner de grundlag for din egen refleksion over gennemførelsen af de enkelte aktivitetsforløb, og de kan derfor give dig hjælp til at vurdere om du gennemfører SPELL på en måde der understøtter alle børn optimalt, eller om der er brug for at tilpasse kommende aktivitetsforløb. For det andet har spørgsmålene en vigtig funktion i forhold til forskningsprojektet fordi de hjælper os med at vurdere i hvilket omfang implementeringen af SPELL har indflydelse på effekten af SPELL.

På den første side bliver du spurgt om i hvilket omfang du gennemførte elementerne i delaktivitetsforløbet. Spørgsmålene besvares ved at trykke på cirklen ud for det udsagn der er mest i overensstemmelse med din gennemførelse af aktivitetsforløbet.

IPad 11:39 31 % B&B
SPELL Sprogfilegnelse via legebaseret læsning
Aktivitetsnoter - DEL 1

Hvordan blev planen for aktivitetsforløbet fulgt?

- Jeg gennemførte alle elementer i aktivitetsforløbet i den rigtige rækkefølge og anvendte tilhørende materiale (hvis aktuelt)
- Jeg gennemførte alle elementer i aktivitetsforløbet men byttede om på rækkefølgen af nogle elementer
- Jeg gennemførte nogle elementer i aktivitetsforløbet samt anvendte det tilhørende materiale (hvis aktuelt)
- Jeg gennemførte nogle elementer i aktivitetsforløbet men anvendte ikke det tilhørende materiale (hvis aktuelt)
- Jeg gennemførte nogle elementer i aktivitetsforløbet men byttede om på rækkefølgen

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut **NÆSTE >**

Når du har trykket på det udsagn der passer bedst, trykker du på den grønne knap "Næste".

På den næste side bliver du spurgt om i hvilket omfang du brugte læringsstigen til at tale om læringsmålene for aktiviteten. Her trykker du på cirklen ud for det udsagn der stemmer mest overens med din anvendelse af læringsstigen. Dernæst trykker du på "Næste".

Pad 11:40 31 %

SPELL
Sprogilegnelse via legebaseret læsning

Aktivitetsnoter - DEL 1

Jeg anvendte undervejs i forløbet læringsstigen til at adressere læringsmålene for aktiviteten

I høj grad

I nogen grad

I mindre grad

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

NÆSTE >

På denne side bliver du spurgt om i hvilket omfang barnet deltog aktivt i forløbet. Her trykker du på det udsagn der stemmer mest overens med barnets deltagelse i aktiviteten. Når du har gjort det, trykker du på den grønne knap "Næste".

Pad 11:40 31 %

SPELL
Sprogilegnelse via legebaseret læsning

Aktivitetsnoter - DEL 1

Barnet deltog aktivt i forløbet

Lars I mindre grad I en vis grad I høj grad

Pia I mindre grad I en vis grad I høj grad

Kasper I mindre grad I en vis grad I høj grad

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

NÆSTE >

Dernæst spørges der til barnets udbytte af forløbet. Her trykker du igen på det der passer bedst i forhold til barnets deltagelse i aktiviteten. Herefter trykker du på den grønne knap "Næste".

The screenshot shows the 'Aktivitetsnoter - DEL 1' screen in the SPELL app. The title is 'Barnet fik udbytte af forløbet'. There are three rows of rating buttons for children named Lars, Pia, and Kasper. Each row has three buttons: 'I mindre grad', 'I en vis grad', and 'I høj grad'. At the bottom, there is a green 'NÆSTE >' button and a footer that reads 'Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut'.

På de sidste to sider skal du markere hvilke børn du anvendte gør-det-sværere strategierne overfor, og hvilke børn du anvendte gør-det-nemmere strategierne overfor. Du markerer dette ved at trykke på cirklen ud for det barn du brugte strategierne overfor.

The screenshot shows the 'Aktivitetsnoter - DEL 1' screen in the SPELL app. The title is 'Jeg anvendte læringsstignens "gør-det-sværere"-strategier overfor følgende børn'. There are three rows of selection buttons for children named Lars, Pia, and Kasper. Each row has a small square selection box followed by the child's name. At the bottom, there is a green 'NÆSTE >' button and a footer that reads 'Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut'.

Når du er færdig med at udfylde Aktivitetsnoterne for den første del af aktivitetsforløbet, trykker du på den grønne knap "Videre til del 2" og udfylder aktivitetsnoterne for den anden del af aktivitetsforløbet.

Når du har udfyldt aktivitetsnoterne for anden del af aktivitetsforløbet, logger du ud af systemet.

Sprogudviklingskemaer

Tre gange under gennemførelsen af SPELL-programmet skal du udfylde et *Sprogudviklingskema* som skal anvendes til at vurdere hvor godt de enkelte aktivitetsforløb fungerer i forhold til at understøtte børns læring inden for de fire læringsområder der indgår i SPELL. Sprogudviklingskemaerne kommer efter aktivitetsforløb 6, 20 og 36.

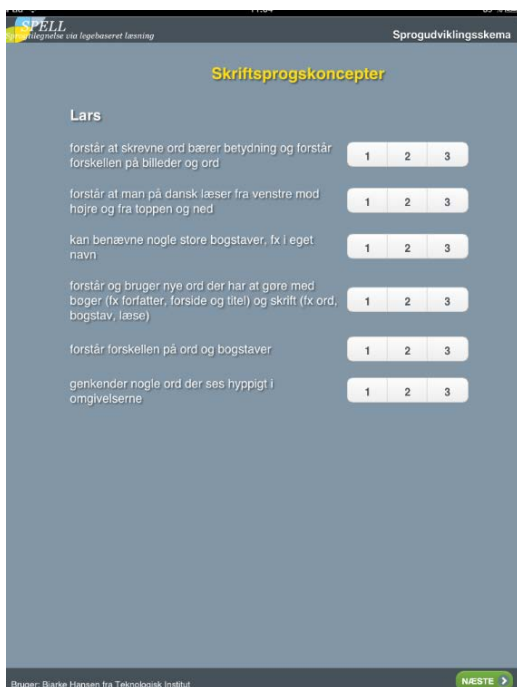
Der skal udfyldes et skema for hvert barn indenfor hvert af de fire læringsområder der indgår i SPELL.

På siden med sprogudviklingskemaet finder du følgende:

- Angivelse af læringsområde (1 ud af 4)
- Angivelse af hvilket barn du udfylder skemaet for
- Kort vejledning til hvordan du vurderer barnets tilegnelse af læringsmålene
- De 5 til 6 læringsmål som du skal vurdere om barnet har tilegnet sig

Ud for hvert læringsmål skal du enten trykke på tallet 1, 2 eller 3. Trykker du på 1-tallet markerer du at barnet aldrig eller sjældent viser den pågældende kompetence. Trykker du på 2-tallet markerer du at barnet ofte, men ikke systematisk, viser den pågældende kompetence, og at barnet har brug for støtte til at gøre det; og trykker du på 3-tallet markerer du at barnet systematisk viser den pågældende kompetence.

Sådan ser Sprogudviklingskemaet ud for skriftsprogskoncepter:

The screenshot shows a digital form titled "Sprogudviklingskema" with a sub-header "Skriftsprogskoncepter". The form is for a child named "Lars". It contains six assessment items, each with a three-button scale (1, 2, 3):

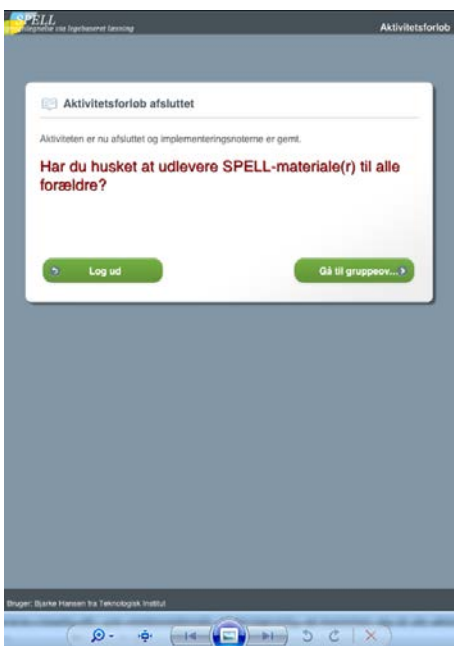
- forstår at skrive ord bærer betydning og forstår forskellen på billeder og ord
- forstår at man på dansk læser fra venstre mod højre og fra toppen og ned
- kan behævne nogle store bogstaver, fx i eget navn
- forstår og bruger nye ord der har at gøre med bøger (fx forfatter, forside og titel) og skrift (fx ord, bogstav, læse)
- forstår forskellen på ord og bogstaver
- genkender nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne

At the bottom left, it says "Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut". At the bottom right, there is a green button labeled "NÆSTE" with a right-pointing arrow.

Sprogudviklingsskemaet giver dig anledning til at vurdere hvorvidt barnet har tilegnet sig de konkrete læringsmål i SPELL, og det kan derfor hjælpe dig til at få et billede af hvorvidt de enkelte aktivitetsforløb er på et passende niveau for det enkelte barn, eller om barnet har brug for mere hjælp eller større udfordringer.

Særligt mht. konditionen Parallel indsats i barnets hjem

Hvis du deltager i den kondition hvor forældrene samtidig gennemfører en parallel indsats med barnet i hjemmet, er der to særlige skærbilleder. For det første bliver du efter ulige aktivitetsforløb spurgt om du har husket at udlevere SPELL materialer til forældrene.

For det andet, forældrene skal hver uge aflevere dagbogsark med besvarelse af følgende tre spørgsmål som du skal indtaste på iPad'en:

 Sprogfilegnelse via legebaseret læsning
 Forældre-konditionen

Lars

Har I læst ugens SPELL bog?

Synes dit barn det var sjovt at læse bogen?

Har du og dit barn lavet SPELL-opgaverne?

Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

Særligt mht. konditionen Udvidet efteruddannelse

Hvis du deltager i konditionen med Udvidet efteruddannelse, skal du trykke på "Har du husket at besvare Extended PD på www.results.dk" (se nedenstående skærmpoint), så kommer du til de aktiviteter der skal gennemføres, og de spørgsmål som skal besvares.

 Sprogfilegnelse via legebaseret læsning
 Oversigt

Dine grupper

Gruppe 1: Lars, Pia, Kasper
 Status: I har gennemført 0 ud af 40 forløb

Gruppe 2: Poul, Louise, Morten
 Status: I har gennemført 0 ud af 40 forløb

Extended PD

Har du husket at besvare Extended PD på www.results.dk?

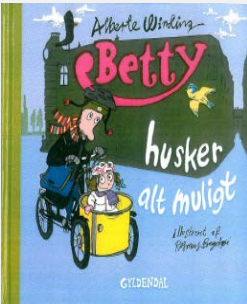
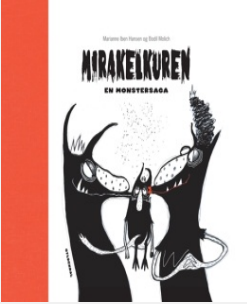

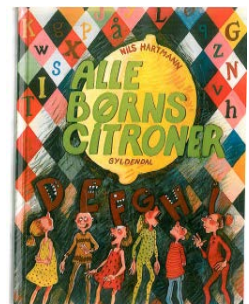
Bruger: Bjarke Hansen fra Teknologisk Institut

OVERSIGT OVER DE 40 AKTIVITETSFORLØB SPELL

I det følgende vises en oversigt over de 40 aktivitetsforløb i SPELL-programmet. For hver uge angives hvilken bog der skal læses, samt de læringsområder og læringsmål der skal understøttes i de 2 delforløb i aktivitetsforløbet. Målordene for de enkelte delforløb fremgår også.

I oversigten er det angivet hvis der skal anvendes ekstra materialer *udover* bog og iPad. I nogle aktivitetsforløb understøttes læringsmålene af billeder, men dette fremgår ikke af oversigten da billederne ligger på iPad'en. Oversigten kan bruges i forbindelse med planlægning af de enkelte aktivitetsforløb.

UGE 1	AKTIVITETSFORLØB 1 <i>Lad os læse og se hvad der sker!</i>	AKTIVITETSFORLØB 2 <i>Hvilke lyde hører sammen?</i>
Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. <i>Betty husker alt muligt.</i> Gyldendal. 	1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord	1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer
	2 Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske udsagnsord (ord for handlinger) Målord: Køre, huske, glemme	2 Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie
UGE 2	AKTIVITETSFORLØB 3 <i>Hvad kan vi med de her ord?</i>	AKTIVITETSFORLØB 4 <i>Hvor er de nu henne?</i>
Marianne Iben Hansen og Bodil Molich. <i>Mirakelkuren. En monstersaga.</i> Gyldendal. 	1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord	1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch
	2 Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting) Målord: Monster, hospital, læge, sygdom	2 Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie

UGE 3	AKTIVITETSFORLØB 5 <i>Nye og monsterspændende ord</i>	AKTIVITETSFORLØB 6 <i>Det monster er for sygt!</i>
<p>Kalle Güettler, Raket Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterpest</i>. Torgard</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting)</p> <p>Målord: Sort, blå, lyserød, gul og grøn</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
UGE 4	AKTIVITETSFORLØB 7 <i>Hvorhenne begynder man at læse?</i>	AKTIVITETSFORLØB 8 <i>Hvad sker der i historierne?</i>
<p>Dorte Karrebæk og Nils Hartmann. <i>Alle Børns Citroner</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting)</p> <p>Målord: Gulerod, ærter, æg, oksesteg</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie</p>
UGE 5	AKTIVITETSFORLØB 9 <i>Hvor er alting henne?</i>	AKTIVITETSFORLØB 10 <i>Vi brækker ordene over i mindre dele!</i>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Da Lille Madsens hus blæste væk</i>. Gyldendal.</p>	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele</p> <p>Ekstra: Papir og farver til børnene</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p>

Læringsmål:
At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber

Målord:
Over, yderst, på, i

Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch

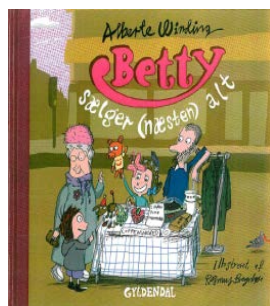
Læringsmål:
At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie

UGE 6

AKTIVITETSFORLØB 11
Ord i den rigtige rækkefølge

AKTIVITETSFORLØB 12
En pige der sælger næsten alt

Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. *Betty sælger (næsten) alt.* Gyldendal.

1
Læringsområde:
Skriftsprogskoncepter

1
Læringsområde:
Lydlig opmærksomhed

Læringsmål
At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og oppe fra og ned

Læringsmål
At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele

2
Læringsområde:
Ordforråd

2
Læringsområde:
Narrative kompetencer

Læringsmål:
At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting)

Læringsmål:
At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie

Målord:
Loppemarked, weekend, benzintank, bunke

Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch

UGE 7

AKTIVITETSFORLØB 13
Kaffemaskinen lærer at tale!

AKTIVITETSFORLØB 14
Vi laver nye ord!

Anders Højen & Birgitte Dam Jensen. *Bette-Bøv laver en talemaskine.* Torgard.

1
Læringsområde:
Skriftsprogskoncepter

1
Læringsområde:
Lydlig opmærksomhed

Læringsmål:
At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn

Læringsmål:
At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele

2
Læringsområde:
Ordforråd

2
Læringsområde:
Narrative kompetencer

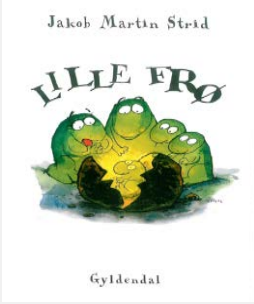

Læringsmål:
At forstå og bruge nye ord der har med tid at gøre

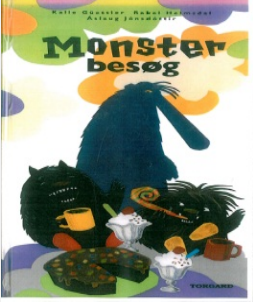
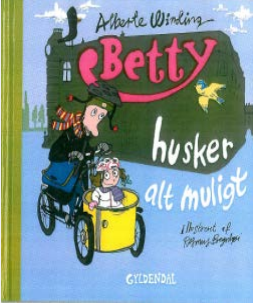

Læringsmål:
At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie

Målord:
Først, bagefter, så, til sidst

Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch

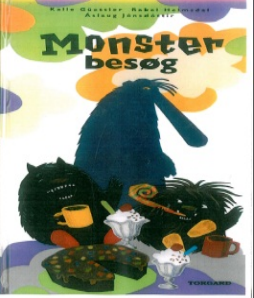
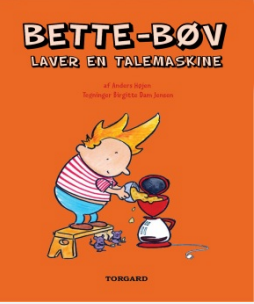
Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch. Navnekort til børnene

UGE 8	AKTIVITETSFORLØB 15 <i>Hvad for nogle bogstaver er der i dit navn?</i>	AKTIVITETSFORLØB 16 <i>Hvad sker først og hvad sker til sidst?</i>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Lille Frø</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber</p> <p>Målord: I, over, indeni, gennem, på</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch. Navnekort til børnene</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssigt rigtige rækkefølge</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
UGE 9	AKTIVITETSFORLØB 17 <i>Inden for og uden for og foran og bagved</i>	AKTIVITETSFORLØB 18 <i>Ordene starter på samme måde</i>
<p>Mary Hoffman og Ros Asquith. <i>Gyldendals store bog om familier</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber</p> <p>Målord: Inden for, uden for, foran, bagved, under, over</p> <p>Ekstra: Navnekort</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssigt rigtige rækkefølge</p>
UGE 10	AKTIVITETSFORLØB 19 <i>Monsterstore bogstaver!</i>	AKTIVITETSFORLØB 20 <i>Hvilken rækkefølge sker det i?</i>
<p>Kalle Güettler, Raket Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterbesøg</i>. Torgard.</p>	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn</p> <p>2 Læringsområde:</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2 Læringsområde:</p>

	<p>Ordforråd</p> <p>Læringsmål At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber</p> <p>Målord: Først, så, bagefter, til sidst</p>	<p>Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål At kunne sætte mindst tre begivenheder i en historie i den tidsmæssigt rigtige rækkefølge</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 11</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 21 <i>Noget om bøger!</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 22 <i>Kan du høre lyden i ordet?</i></p>
<p>Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. <i>Betty husker alt muligt.</i> Gyldendal.</p> 	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre</p> <p>Målord: Titel, titelblad, forfatter, side</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting)</p> <p>Målord: Parat, varm, sur</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser</p>
<p>UGE 12</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 23 <i>Hvad kan ordene betyde?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 24 <i>Vi fortæller selv historien!</i></p>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Da Lille Madsens hus blæste væk.</i> Gyldendal.</p> 	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre</p> <p>Målord: Titel, bogstaver</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning</p> <p>Målord:</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser</p>

	Ender, fyr, fod	
Uge 13	AKTIVITETSFORLØB 25 <i>Hvem laver bøger?</i>	AKTIVITETSFORLØB 26 <i>Ord der rimer kommer i stimer i flere timer</i>
Dorte Karrebæk og Nils Hartmann. <i>Alle Børns Citroner</i> . Gyldendal.	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med bøger at gøre</p> <p>Målord: Forside, titel, titelblad, forfatter</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning</p> <p>Målord: Klap, rene</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
		
Uge 14	AKTIVITETSFORLØB 27 <i>Der er to ord i ét!</i>	AKTIVITETSFORLØB 28 <i>Fra start til slut finale!</i>
Kalle Güettler, Rakel Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterpest</i> . Torgard.	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning</p> <p>Målord: Sukker, kort, vinde</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
		
Uge 15	AKTIVITETSFORLØB 29 <i>Ord og bogstaver i fuld fart</i>	AKTIVITETSFORLØB 30 <i>Vi kan selv fortælle historier!</i>
Marianne Iben Hansen og Bodil Molich. <i>Mirakelkuren. En monstersaga</i> . Gyldendal.	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer</p> <p>2</p>

	<p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske udsagnsord (ord for handlinger)</p> <p>Målord: Bygge, rejse, besvime</p>	<p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 16</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 31 <i>Sur, tilfreds eller skuffet!</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 32 <i>Hvordan lyder den første lyd i ordene?</i></p>
<p>Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj. <i>Betty sælger (næsten) alt</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har med følelser at gøre</p> <p>Målord: Sur, tilfreds, skuffet</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p>
<p>UGE 17</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 33 <i>Korte og lange ord</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 34 <i>Vores egen verden</i></p>
<p>Mary Hoffman og Ros Asquith. <i>Gyldendals store bog om familier</i>. Gyldendal.</p> 	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting)</p> <p>Målord: Forskellig, ens</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2</p> <p>Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning</p>
<p>UGE 18</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 35 <i>Hvordan har vi det inden i?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 36 <i>Vi hører lyde!</i></p>
<p>Jakob Martin Strid. <i>Lille Frø</i>. Gyldendal.</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål:</p>	<p>1</p> <p>Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål:</p>

<p>Jakob Martin Strid</p> <p>Gyldendal</p>	<p>At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål At forstå og bruge nye ord der har med følelser at gøre</p> <p>Målord: Ovrrasket, rasende, lettet</p>	<p>At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 19</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 37 <i>Sig mig, kan du virkelig læse?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 38 <i>Hvem vil med ud at fiske?</i></p>
<p>Kalle Güettler, Raket Helmsdal og Áslaug Jónsdóttirs. <i>Monsterbesøg</i>. Torgard.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser</p> <p>Målord: Regne med, beslutte</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>
<p>UGE 20</p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 39 <i>Hvordan kan vi tale?</i></p>	<p>AKTIVITETSFORLØB 40 <i>Du er en lille talemaskine!</i></p>
<p>Anders Højen & Birgitte Dam Jensen. <i>Bette-Bøv laver en talemaskine</i>. Torgard.</p> 	<p>1 Læringsområde: Skriftsprogskoncepter</p> <p>Læringsmål: At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne</p> <p>2 Læringsområde: Ordforråd</p> <p>Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser</p> <p>Målord: Forstå, være stolt</p>	<p>1 Læringsområde: Lydlig opmærksomhed</p> <p>Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd</p> <p>2 Læringsområde: Narrative kompetencer</p> <p>Læringsmål: At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig</p> <p>Ekstra: Et stort stykke papir (A3) og tusch</p>

Aktivitetsforløb 1 - Lad os læse og se hvad der sker!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig fx: Nu skal vi snakke om hvad ord og billeder er for noget. Der er nemlig forskel på ord og billeder • Vis børnene forsiden af bogen Betty husker alt muligt. Peg på titlen og sig fx: Her er titlen. Titlen siger os hvad bogen hedder • Læs titlen og peg på ordene mens du læser: Titlen på vores bog er: Betty husker alt muligt • Slå op på første side, peg på ordene. Sig fx: Her er ordene som fortæller hvad der sker i bogen • Peg af og til på ord mens du læser. Fx: Her står der "husker" (peg på ordet). Anna, kan du finde et sted mere hvor der står "husker"? • Når I kommer til sidste side, så bed et barn om at pege på ordene. Fx: Anna, kan du pege på ordene på den her side? 	<p><i>Forudsige</i> Tror du det er nemmest at skrive en historie med ord eller med billeder?</p> <p><i>Generalisere</i> Er der ord andre steder end i bøger?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du der er mange bøger der har ord og ikke kun billeder?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se, her er et ord, og her er et billede. Kan du pege på et ord?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> På den her side er der mange ord. Lad os pege på nogle af ordene sammen</p> <p><i>Begrænse valg</i> Se her, Anna. Er det her et ord eller er det et billede?</p>

Aktivitetsforløb 1 - Lad os læse og se hvad der sker!

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske udsagnsord (ord for handlinger) Målord: køre, huske, glemme	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøi
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så sig fx: Vi skal snakke om tre ord i bogen. Nogle af jer kender dem måske, men nu snakker vi om dem, så I kan dem endnu bedre. Det er ordene "køre", "huske" og "glemme" Find siden hvor Betty og far kører hjem. Sig fx: Se, hvad laver far og Betty her? Ja, de kører. De kører på cykel. Er der nogle flere der kører? Damen med babyen, og bussen og bilen. Ting der har hjul kan køre. Anna, har du prøvet at køre? Snak om ordene "glemme" og "huske". Udvid børnenes indspil. Sig fx: Betty har glemt sine vanter. Så hun fryser fingrene. Når man glemmer noget, så får man det ikke med. Man tænker ikke på det. Noah, har du engang glemt noget? Hvad skete der? Men Betty glemmer ikke alting. Hun kan huske mange ting. Når man husker, så har man det stadigvæk inde i sit hoved. Betty kan huske sin fødselsdag. Er der nogen af jer der kan huske jeres fødselsdag? 	<p><i>Forudsige</i> Hvad tror du der var sket hvis Betty også havde glemt sin jakke?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvad for nogle ting glemmer du somme tider?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvad synes du er det vigtigste at huske når man skal hjem fra børnehave? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se, her kører far og Betty på cykel. Hvad laver de?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Anna, skal vi pege på alle de ting der kan køre her?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Har Betty glemt sine vanter, eller har hun husket sine vanter?</p>

Aktivitetsforløb 2 - Hvilke lyde hører sammen?

Forberedelse af del 1 – Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding Billeder: kat, hat, nat, bat, æble
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Introducer aktiviteten ved at sige: Vi skal snakke om ord der lyder næsten ens. Vi skal se på nogle billeder af ord som rimer. Ordene lyder lidt på samme måde. Jeg siger det der er på billedet, og så skal I sige det efter mig Vis billederne (hat, kat, nat, bat og æble) og få børnene til at sige hvert ord. Sig til børnene: De fleste af disse ord rimer. De lyder ens i slutningen af ordet. Se hvordan min mund ser ud på samme måde når jeg siger slutningen af ordet. Men æble rimer ikke. Hør, æble lyder helt anderledes end hat og kat! Og min mund ser anderledes ud når jeg siger æble Rim med børnene, fx: Her er et billede af en kat (peg), og kat rimer på hat (peg). Min mund gør det samme i slutningen af ordet: kat-hat. Fortsæt dette med alle de andre par (kat-nat; kat-bat) Bed på skift børnene om at vælge to ord og sige dem. Spørg så alle børn. Lyder XX og YY ens? Gør jeres munde de samme ting? 	<p><i>Forudsige</i> Hat og kat rimer. Nu vælger jeg et andet billede. Hvad for et ord kunne der være på billedet, som også rimer på kat?</p> <p><i>Generalisere</i> De her ord på billederne rimer. Hvor kan du ellers høre ord der rimer?</p> <p><i>Argumentere</i> Hat og kat rimer. Hvad er det ved hat og kat der gør at de rimer?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 2 - Hvilke lyde hører sammen?

Forberedelse af del 2 - Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding Billeder: kat, hat, nat, bat, æble
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen Betty husker alt muligt. Stop med at læse en gang i mellem for at sætte fokus på personer og omgivelser i bogen. Stil åbne spørgsmål til børnene om personerne, fx: Se, her er Betty og far på vej hjem. De er ude på gaden. Her ligger de i en seng - hvor tror I det er henne? Brug åbne spørgsmål for aktivt at involvere børnene i historien. Fx: Hvorfor vender moren på hovedet? Når I har læst bogen, så snak med børnene om omgivelser. Sig fx: Nu skal vi snakke om hvor personerne er henne når de laver noget. Forklar hvad omgivelser er i en historie (den ramme som historien foregår i) Vis de enkelte sider i bogen, og bed børnene om at beskrive omgivelserne. Sig fx: Hvor er Betty henne nu? Hvilken tid på dagen er det? Har du prøvet at være i sådan en situation? 	<p><i>Forudsige</i> Hvilke ting tror du at du vil huske fra børnehaven når du bliver stor?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvad for nogle mærkelige ting har du drømt?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvilke ting synes du er vigtige at huske?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 3 - Hvad kan vi med de her ord?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsningen	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Nu skal vi snakke om hvad ord er for noget Introducer titlen. Du kan sige: De her ord er titlen. Titlen på bogen siger hvad historien hedder Læs bogens titel, og peg på hvert ord: Titlen på vores bog er "Mirakelkuren. En Monstersaga". Peg på hvert ord som du læser Læs titlen igen, og få et eller to børn til at pege på hvert ord i titlen når du læser På første side af bogen peger du på de skrevne ord og forklarer ordenes funktion, fx: Her er ordene som fortæller os hvad der sker Læs halvdelen af bogen Mirakelkuren frem til der hvor de kommer til Menneskeland På nogle af siderne, så peg på hvert ord når du læser dem Spørg af og til et barn: Kan du vise mig ordene på denne side? 	<p><i>Forudsige</i> Nu bladrer jeg om på næste side. Tror du der er flest ord eller flest billeder?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvilke andre ting end bøger kunne have en titel på forsiden?</p> <p><i>Argumentere</i> Titlen står på forsiden. Hvorfor tror du den gør det?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 3 - Hvad kan vi med de her ord?

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting) Målord: Monster, hospital, læge, sygdom	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig til børnene: Lad os snakke om nogle af ordene i bogen, så I bedre kan forstå dem. Måske kender I nogle af dem. Vi skal snakke om ordene "monster", "hospital", "læge", og "sygdom" • Slå op på siden med lægen. Sig fx: Se, her er nogle monstre. Et monster er ikke lige som et menneske. Det er måske lidt som et menneske og lidt som et farligt dyr. Men de findes slet ikke rigtigt. Kun i historier • De tog det lille monster hen på hospitalet fordi han ikke havde det godt. Han var bare helt stille. På hospitalet er der læger der kan gøre en rask igen. Kender I nogen der har været på hospital? Udvid børnenes indspil • Her er lægen. Det er ham der prøver at gøre det lille monster rask. Har en af jer været ved lægen? Udvid børnenes indspil • Lægen siger at det lille monster har en meget farlig sygdom. Når man har en sygdom er man ikke rask. Kender I nogen sygdom? Udvid forklaringer 	<p><i>Forudsige</i> Hvad tror du en stille-roligheds-bacille er for noget?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvilke sygdomme kender du?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du lægen ikke kunne gøre det lille monster rask?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Monstre findes ikke i virkeligheden. Findes der monstre i virkeligheden?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi se om vi kan finde lægen? Lad os pege på ham sammen. Ja, der er lægen</p> <p><i>Begrænse valg</i> Kommer man på hospitalet hvis man har en sygdom eller hvis man er rask?</p>

Aktivitetsforløb 4 - Hvor er de nu henne?

Forberedelse af del 1 - Før læsningen	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich Billeder af sko, bro, ko, klo, hår, får, lår, gård Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Snak med børnene om rim. Spørg fx: Nu skal vi snakke om rim. Hvem kan huske hvad det betyder når to ord rimer? • Vis billederne af sko, bro, ko, klo. Få børnene til at sige ordene. Sig: Ordene rimer. Min mund gør det samme i slutningen af ordene • Rim med ordene. Fx: Her er en ko. Ko rimer på sko. Min mund gør det samme i slutningen af ordene. Ko - sko • Gør det samme med de næste billeder: hår, får, lår, gård. Få børnene til at sige ordene. Sig: Ordene rimer. Min mund gør det samme i slutningen af ordene • Bed på skift børnene om at vælge to billeder og sige dem. Spørg så alle børn: Lyder XX og YY ens? Gør jeres mund det samme? • Nu skal vi læse vores bog. Der er mange ord der rimer 	<p><i>Forudsige</i> Hvordan ville det lyde hvis alle ordene i en bog rimede?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvad for nogle bøger kender du med rim i?</p> <p><i>Argumentere</i> Synes du det lyder sjovt når ordene rimer? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 4 - Hvor er de nu henne?

Forberedelse af del 2 - Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich Billeder af sko, bro, ko, klo, hår, får, lår, gård Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs sidste halvdel af bogen Mirakelkuren. Stop med at læse en gang i mellem for at sætte fokus på personer og omgivelser i bogen. Stil åbne spørgsmål, fx: Har I set, at lægen også er med? Hvorfor er han det? Se, nu kommer de til et værelse. Hvad tror I det er for et værelse? Når du har læst bogen, så læg det store papir så alle kan se det. Skriv <i>Personer</i> øverst Sig fx: Nu skal vi snakke om nogle af dem der er med i historien. Hvem er de vigtigste i historien? Skriv børnenes svar ned Spørg hvert barn hvilken person på billederne de helst vil være, og få dem til at sige hvorfor. Skriv børnenes svar ned, fx <i>Anna: Moren. Hun har noget sjovt hår</i>. Udvid børnenes svar, og sig fx: Anna vil helst være moren, fordi hun har sat håret højt op. Nogle damer kan godt lide at sætte håret højt op i en høj frisure 	<p><i>Forudsige</i> Tror du det lille monster bliver ved med at være rask? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Kunne der være nogle ting på dit værelse som monstre godt kan lide?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du det lille monster blev rask af at lugte til sure sokker?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 5 - Nye og monsterspændende ord

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at skrevne ord bærer betydning og forstå forskellen på billeder og ord	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Rakel Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder af de fem farver sort, blå, lyserød, gul og grøn
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Vis børnene forsiden af bogen Monster-pest. Vi skal snakke om hvordan ord i bøger er forskellige fra billeder • Peg på titlen og sig fx: Her er titlen. Hvad siger titlen os? Den siger hvad det handler om. Se her er ordet "monster". Og der er to monstre på billedet. Så det handler nok om monstre. Og Pest er en sygdom. Lad os se hvad der sker i bogen • Når du læser, så stop op af og til og brug ordet "ord" til at hjælpe børnene med at forstå hvad et ord er. Sig fx: Se her er ordet "Monster". Og her er et billede af et monster. Og de her ord siger os hvad monsteret laver • For hver femte side får du et af børnene til at vise hvor man begynder at læse teksten på siden. Sig fx: Nu skal vi læse denne side. Anna, vil du vise mig hvor man starter? 	<p><i>Forudsige</i> Se, på den her side er der ingen ord. Hvorfor kan jeg ikke læse den side?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvor kan man skrive ord andet end i bøger?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor er det godt at skrive ord i bøger i stedet for kun at have billeder?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se, nogle af ordene er skrevet med store tykke bogstaver fordi de er vigtige. Hvorfor er de skrevet med store tykke bogstaver?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Anna, skal vi ikke prøve at tælle ordene på den her linje sammen? Hvor mange ord var der?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Se, ordene er lavet af bogstaver. Hvad for et ord har flest bogstaver - monster eller pest?</p>

Aktivitetsforløb 5 - Nye og monsterspændende ord

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting) Målord: sort, blå, lyserød, gul og grøn	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder af de fem farver sort, blå, lyserød, gul og grøn
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så sig fx: Lad os snakke om ord der siger noget om ting. Lad os snakke om de forskellige farver vi så i bogen. Lad os se om vi kan huske hvad alle farverne hedder. Tryk på farverne en efter en, og få et barn til at sige hver farve, sådan at hvert barn får en farve Sig til børnene: Nu bladrer vi igennem bogen, og så ser vi om vi kan finde ting der har jeres farve Når I finder et barns farve, så sig fx: Ved du hvad den her grønne ting er for noget? Hvis barnet ikke kender det, så sig ordet, og få barnet til at gentage Sæt farven sammen med ordet og sig fx: Ja, det er en grøn sofa. Sørg for at alle børn bliver hørt 	<p><i>Forudsige</i> Kan du sige alle de farver du kan se herinde hvor vi sidder?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvilke ting kan man bruge hvis man gerne vil male noget?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor er der så mange der bruger farver når de maler i stedet for bare sort?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se, her er en dyne med hvide striber. Hvilken farve har striberne?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi se om vi kan sige farven på tre af tingene her sammen?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Se her på bananen. Er den gul eller grøn?</p>

Aktivitetsforløb 6 - Det monster er for sygt!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Rakel Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder af bord, snor, is, gris, avis, ske, fe, ble Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Snak med børnene om rim. Spørg fx: Hvem kan huske hvad det betyder når to ord rimer? Fortæl, at det er når to ord lyder ens i slutningen. Sig: Det skal vi snakke mere om i dag • Vis billederne af bord og snor. Sig: Ordene rimer. Min mund gør det samme i slutningen af ordene. Få et barn til at sige ordene • Vis billederne af is, gris, avis, ske, fe, ble. Peg på første række af billeder og sig: Gris, is, avis rimer. Peg på de nederste billeder og får et barn til at sige dem • Lad børnene på skift vælge to billeder. Spørg hele gruppen: Rimer XX og YY? Gør jeres mund det samme? • Hvis børnene kun vælger ordpar der rimer, så lav et par ikke-rim selv, fx: Hør, gris og bord rimer ikke. De lyder forskelligt til sidst. Gris rimer på is. Og bord rimer på snor 	<p><i>Forudsige</i> Tror du det er nemmest at finde ord der rimer på monster eller på pest? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde noget der rimer på pest?</p> <p><i>Argumentere</i> Pest rimer på hest. Hvorfor rimer de to ord?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 6 - Det monster er for sygt!

Forberedelse af del 2 - Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive personer og omgivelser i en historie	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder af bord, snor, is, gris, avis, ske, fe, ble Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen Monster-pest. Når du har læst en side, så sæt fokus på personer og omgivelser. Sig fx: Se, nu er Lille Monster kommet hjem. Man kan se at han ligger i en grøn sofa. Henne ved Store Monster var der en lyserød seng. Lille Monster ligger i sofaen Tag et stykke papir og skriv "omgivelser" øverst. Sig: Nu skal vi snakke om hvor personerne er henne når de laver noget. Mind børnene om hvor historien fandt sted, fx: Det meste af historien foregik hjemme ved Store Monster. Bagefter ved Lille Monster Få børnene til at sige hvad de husker fra Store Monsters hus, og skriv det på papiret. Fx: Hjælp mig med at beskrive Store Monsters hus. Hjælp evt. børnene, fx: Der var én på besøg. Hvem var det? Han prøvede på at hjælpe, hvad havde han med? Vis evt. billederne for at hjælpe børnene 	<p><i>Forudsige</i> Hvis du bliver syg, hvad tror du så der skal til for, at du bliver rask?</p> <p><i>Generalisere</i> Store Monster får noget lækkert af Lille Monster, fx popcorn. Hvornår får I noget lækkert derhjemme?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du Lille Monster også blev syg?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 7 - Hvorhenne begynder man at læse?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og fra toppen og ned	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Vis børnene forsiden af bogen. Sig: Nu skal vi læse en ny bog. Er der nogen der kan huske hvad der står på forsiden? Titlen. Titlen er skrevet med ord. Her er tre ord. Læs titlen mens du følger ordene med fingeren • Sig: Så I om jeg startede med at læse det øverste eller det nederste ord? Man skal læse ordene i den rigtige rækkefølge • Læs bogen og følg ordene med fingeren. Snak af og til med børnene om læseretningen: venstre til højre, og fra toppen og ned. Sig fx: Jeg starter med ordet længst ovre mod venstre - den her side. Og jeg tager den øverste linje først. Se, det her er en linje. Nu kommer næste linje • Bed af og til et barn om at pege på det første ord der skal læses på en ny side 	<p><i>Forudsige</i> Hvad tror du der sker hvis man læser ordene i den forkerte rækkefølge?</p> <p><i>Generalisere</i> Er der andre ting end ord hvor man skal have den rigtige rækkefølge? Tøj? Mad?</p> <p><i>Argumentere</i> Nogle gange skriver man sit navn i tøjet eller på sit legetøj. Hvorfor gør man det?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Man skal starte med de øverste ord. Ellers kan man ikke forstå historien. Hvorfor skal man læse de øverste ord?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at pege på det første ord og det sidste ord på siden?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Kan du huske om man skal begynde til venstre eller til højre når man læser?</p>

Aktivitetsforløb 7 - Hvorhenne begynder man at læse?

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting) Målord: gulerod, ærter, æg, oksesteg	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om nogle nye ord for ting • Tag et stykke papir og læg det så alle børn kan se det. Skriv øverst på papiret: Ting man kan spise. Lad børnene hjælpe med at finde ting i bogen som man kan spise. Sig fx: Nu skal vi prøve at finde ting man kan spise. Jeg læser nogle af siderne igen, og så siger I når der er noget man kan spise • Målordene er gulerod (g), æg, ærter, oksesteg (æ). Bogstavet i parentes angiver under hvilket bogstav i bogen ordene findes. (Der er flere spiselige ting under c, h og i.) Når børnene siger ordene - eller du selv udpeger dem - så skriv dem ned. Skriv grøntsagerne tæt på hinanden • Snak med børnene om mad-ordene. Sig fx: Hvad for nogle af tingene kan du lide, Anna? Hvem ved hvilken farve ærter har? Og gulerødder? • Udvid børnenes svar ved fx at spørge: Hvilke måder kan man lave æg på? Hvad for nogle af tingene kan man selv dyrke i haven? Er der nogle af tingene man kan blande sammen når man laver mad? • Når alle tingene er skrevet ned, så tegn en cirkel rundt om alle ordene og sig: De ting vi har skrevet ned, er alt sammen mad. Sæt cirkel rundt om grøntsagerne og sig: Ærter og gulerødder hører sammen, for det er grøntsager 	<p><i>Forudsige</i> Hvad sker der hvis grøntsagerne i haven ikke får vand?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du andre slags grøntsager?</p> <p><i>Argumentere</i> Mange siger, at man skal spise grøntsager. Hvorfor siger de mon det?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Gulerødder og ærter er grøntsager. Hvad er gulerødder og ærter?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at tænke på tre ting man kan spise til morgenmad?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Er oksesteg kød, eller er oksesteg en grøntsag?</p>

Aktivitetsforløb 8 - Hvad sker der i historierne?

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord rimer	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk Billeder af vand, mand, sand, tand, vugge, krukke, bukke, dukke Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Snak om begrebet rim. Spørg børnene: Hvem kan huske hvad det vil sige, at to ord rimer? Mind børnene om, at ordene lyder ens i slutningen. Det skal vi snakke om i dag • Vis billederne af vand, mand, sand, tand. Få børnene til at sige alle ordene. Sig: De her ord rimer. Min mund gør det samme i slutningen af ordene. Lav nogle små rim med ordene, sig fx: Her er en mand, og her er en tand. Se, min mund gør det samme i slutningen af ordet: Mand, tand • Bed børnene om på skift at vælge to billeder og sige ordene • Vis billederne af vugge, krukke, bukke, dukke og gør det samme som ovenfor • Lad børnene på skift vælge to billeder. Spørg hele gruppen: Rimer XX og YY? Gør jeres mund det samme? • Hvis børnene kun vælger ordpar der rimer, så lav et par ikke-rim selv, fx: Hør, "vugge og vand" rimer ikke. De lyder forskelligt til sidst. Vugge rimer på krukke. Og vand rimer på sand 	<p><i>Forudsige</i> Hvordan kan det være, at det lyder sjovt når ord rimer?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde andre ting der rimer på mand?</p> <p><i>Argumentere</i> Kan du bedst lide at læse en bog hvor ordene rimer, eller en almindelig bog? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 8 - Hvad sker der i historierne?

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk Billeder af vand, mand, sand, tand, vugge, krukke, bukke, dukke Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Nogle af rimene i ABC bogen er små narrativer. Fx under bogstaverne C, O og T. Sæt fokus på begivenhederne i rimene Sig: Vi skal snakke om hvad det er der sker i historierne Sig fx: Cirkuspigen blev bange - hvorfor gjorde hun det? Ja, hendes cirkushest løb mod både øst og vest, og hun kunne ikke fange den. Hvad skete der så? Onkel Otto havde en masse penge, så han kunne købe otte senge. Hvor havde han fået alle pengene fra? Ja, han vandt i lotto. Hvem ved hvad lotto er? De tynde tøser blev gift med to mænd. Hvordan blev de pludselig det? Hvad er et lift? 	<p><i>Forudsige</i> Se på Busters buksebag! Hvad tror du der sker hvis man får stukket sådan nogle flag i numsen?</p> <p><i>Generalisere</i> Se Pottemager Povlsen - han spiller på en trækbasun. Kender du andre ting man kan spille musik på?</p> <p><i>Argumentere</i> Der er en sort afrikaner der flyver sammen med de sorte svaner. Er det ikke lidt mærkeligt, at han kan flyve? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Onkel Otto købte en masse senge for sine penge. Hvad var det onkel Otto købte?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at fortælle hvad der sker på billedet med julemanden?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Se alle de dyr her. Er det aber eller er det hunde?</p>

Aktivitetsforløb 9 - Hvor er alting henne?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning		
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og fra toppen og ned	Materiale: Da Lille Madsens Hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid Et stort stykke papir (A3) og tusch	
Aktivitet	"Gør det sværere-strategi"	
<ul style="list-style-type: none"> • Vis børnene forsiden af bogen. Sig: Nu skal vi læse en ny bog. Er der nogen der kan huske hvad der står på forsiden? Titlen. Titlen er skrevet med ord. Her er seks ord. Læs titlen mens du følger ordene med fingeren • Sig: Så I om jeg startede med at læse ordet længst til venstre (peg) eller længst til højre (peg)? • På nogle andre sprog end dansk skal man starte i den anden side, fx arabisk. Man skal altid læse ordene i rækkefølge. Det skal vi snakke om i dag • Læs bogen og følg ordene med fingeren. Tal af og til med børnene om læseretningen: venstre til højre, og fra toppen og ned. Sig fx: Jeg starter med ordet længst ovre mod venstre - den her side. Og jeg tager den øverste linje først. Se, det her er en linje. Nu kommer næste linje • Bed af og til et barn om at pege på det første ord der skal læses på en ny side 	<p>Forudsige Tror du det er lige meget om man siger en sætning forfra eller bagfra når man snakker?</p> <p><i>Generalisere</i> Er der andre ting i bogen end ordene der skal komme i den rigtige rækkefølge? Billederne? Siderne?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor kan man ikke bare skrive nogle bøger med ordene i den modsatte rækkefølge?</p>	
		"Gør det nemmere-strategi"
		<p><i>Give svaret</i> Man skal læse i den rigtige retning. Ellers kan man ikke forstå historien. Hvorfor skal man læse i den rigtige retning?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at pege på det første ord og det sidste ord på linjen?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Kan du huske om man skal begynde forneden eller foroven når man læser en side?</p>

Aktivitetsforløb 9 - Hvor er alting henne?

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber Målord: over, yderst, på, i	Materiale: Da Lille Madsens Hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om hvor ting og mennesker er henne • Tag et stykke papir og læg det så alle børn kan se det. Skriv øverst på papiret: Hvad skete der med Lille Madsen? • Sig at børnene nu skal fortælle om Lille Madsen og hans hus. Sig fx: Der kom en storm, og det var ikke så godt, for Lille Madsens hus lå et farligt sted. Lad os se om I kan huske hvad der skete. I fortæller det, og så skriver jeg det ned • Vis billederne for at hjælpe børnene med at huske historien • Skriv det ned som børnene siger, men udvid deres svar til at indeholde ordene <u>over</u>, <u>yderst</u>, <u>på</u>, <u>i</u>, <u>til</u> og gerne andre rumlige ord • Når børnenes svar er skrevet ned, så læs dem op med fokus på rum-ordene. Sig fx: Det er rigtigt - der var en storm der blæste over byen. Huset lå aller yderst- ikke inde i midten. Huset landede på bjerget. Generalen puttede en harpun med skinke i kanonen og sendte den hen til Madsen • Få børnene til at gentage 	<p><i>Forudsige</i> Tror du der kan komme en storm i Danmark, så børnehaven blæser over på et bjerg? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Har du set nogle ting der blæste væk i stormvejr?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvordan kan det være at Lille Madsens hus blæste over på bjerget igen?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 10 - Vi brækker ordene over i mindre dele!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele	Materiale: Da Lille Madsens Hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid Papir og farver til børnene
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig til børnene at det er sjovt at lytte til ord inde i ordene. Sig fx: I dag skal vi prøve om vi kan finde ord inde i ordene • Hvis jeg siger mad-pakke, så er der to ord indeni, nemlig mad og pakke. Man kan ligesom brække ordet over, eller skille det ad. Hvis jeg siger finger-ring, så er der også to ord indeni, nemlig finger og ring • Hvem kan høre hvilke ord der er i skole-taske? • Lad børnene prøve flere eksempler: sommer-fugl, jule-gave, vinter-ferie, koste-skab • Hvis nogle børn har svært ved det, så lav større ophold imellem de to orddele når du siger ordet. Giv børnene flere eksempler. Sig fx: Det var fint. Nu prøver vi med nogle flere ord. Hvem kan høre hvilke ord vi får hvis vi deler hoved-pude? Eller dukke-hus? 	<p><i>Forudsige</i> Tror du, at man kan dele alle ord? Klaver? Kylling?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på andre ord som man kan dele op? Fx noget med mad?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du der er nogle ord som man kan dele og finde mindre ord?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Hvis vi deler kaffe-kop, så får vi kaffe og kop. Hvad får vi hvis vi deler kaffe-kop?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi prøve at dele ordet tyk-mælk. Jeg siger det første, tyk, og hvad er det sidste?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Kan du høre om det er ordet gulv eller hul der er i ordet gulv-tæppe?</p>

Aktivitetsforløb 10 - Vi brækker ordene over i mindre dele!

Forberedelse af del 10 - Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie	Materiale: Da Lille Madsens Hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid Papir og farver til børnene
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen om Lille Madsen. Stop op af og til under læsningen for at gentage eller opsummere vigtige begivenheder i historien. Sig fx: Lille Madsens hus blæste over på bjerget. Du sætter fokus på de vigtige begivenheder med disse kommentarer Når bogen er læst, så kom ind på de vigtigste begivenheder, evt. ved at se på billederne. Sig fx: Nu skal vi snakke om de vigtigste ting der skete. Lille Madsens hus blæste over på bjerget. General Kaput besluttede at de skulle hjælpe Lille Madsen. Han skød en harpun med et reb over til Lille Madsen og så hejsede de alt muligt over til ham. Borgmesteren sagde at de stærkeste mænd i byen skulle redde Lille Madsen. Men så nøs Madsen, og huset og alle tingene blæste tilbage igen. Og så holdt de en stor fest Giv børnene papir og farver, og sig: Hvad synes I var det bedste der skete i historien? Jeg synes det bedste var da de store mænd kravlede op ad bjerget. Nu skal I tegne det som I synes var det bedste Få børnene til at fortælle om det de tegner, og skriv det på papiret. Sig fx: Fortæl mig om billedet. Jeg skriver det du siger på papiret 	<p><i>Forudsige</i> Tror du at jeres hus derhjemme det kan flytte sig langt væk hvis du nyser?</p> <p><i>Generalisere</i> Lille Madsen og hans hund fik en medalje. Kender du andre der har fået en medalje?</p> <p><i>Argumentere</i> Synes du det var godt at Lille Madsen og hunden fik en medalje? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 11 - Ord i den rigtige rækkefølge

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå at man på dansk læser fra venstre mod højre og fra toppen og ned	Materiale: Betty sælger (næsten) alt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Vis børnene forsiden af bogen. Sig: Nu skal vi læse en ny bog. Er der nogen der kan huske hvad der står på forsiden? Titlen. Titlen er skrevet med ord. Læs titlen mens du følger ordene med fingeren • Sig: Så I at jeg startede med det øverste ord i titlen, det med lyserødt? Bagefter læste jeg det nederunder, og der startede jeg med ordet længst til venstre (peg) • På nogle andre sprog end dansk skal man starte i den anden side, fx arabisk. Men man skal altid læse ordene i rækkefølge. Det skal vi snakke om i dag • Læs bogen og følg ordene med fingeren. Snak af og til med børnene om læseretningen: venstre til højre, og fra toppen og ned. Sig fx: Jeg starter med ordet længst ovre mod venstre - den her side. Og jeg tager den øverste linje først. Se, det her er en linje. Nu kommer næste linje • Bed af og til et barn om at pege på det første ord der skal læses på en ny side 	<p><i>Forudsige</i> Tror du at vi engang begynder at skrive ordene i modsatte retning?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde nogle billeder i bogen som der står nogle ord på?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor er det godt at være enige om hvilken retning man læser ordene i?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Når man læser skal man starte med den øverste linje. Hvilken linje skal man starte med?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Se, på forsiden står der Betty. Skal vi hjælpes ad med at finde nogle steder inde i bogen hvor der står Betty?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Kan du huske om man skal begynde til venstre (peg) eller til højre når man læser?</p>

Aktivitetsforløb 11 - Ord i den rigtige rækkefølge

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske navneord (ord for ting) Målord: Loppemarked, weekend, benzintank, bunke	Materiale: Betty sælger (næsten) alt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Tag et stykke papir og læg det så alle børn kan se det. Skriv øverst på papiret: Nye ord. Sig: Lad os snakke om nogle af de nye ord vi hørte i bogen. Vi vil snakke om fire ord • <u>Loppemarked, weekend, bunke, benzintank</u> • Læs på første side i bogen der hvor far snakker om loppemarked. Forklar hvad et loppemarked er. Sig fx: Et loppemarked er et sted hvor man kan købe og sælge gamle ting. I en almindelig butik har man nye ting, så det er ikke et loppemarked. Tingene på et loppemarked er billige fordi det er brugte ting • Skriv ordet loppemarked på papiret, og sig: Nu skriver jeg loppemarked • Gør det samme med weekend (også første side), benzintank (ca. midt i bogen) og bunke (under benzintanken) • Sig fx: Far synes at de skal sælge gamle ting i weekenden. Weekend er lørdag og søndag, hvor mange voksne har fri, og børnene er hjemme. De skal ikke i skole eller børnehave. Til sidst har hun en ret stor bunke. Man har en bunke når man har samlet en hel masse ting på et sted, fx en bunke legetøj eller en bunke tøj. Betty vil købe en benzintank. En benzintank er et sted hvor man kan købe benzin til bilen. Benzinen kommer fra en slange som man stikker i bilen. Det lugter stærkt 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for nogle ting tror du at du ville sælge på et loppemarked?</p> <p><i>Generalisere</i> Ved du om man kan købe andre ting end benzin på en benzintank?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor synes far at Betty skal sælge noget af sit legetøj?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Far synes at Betty skal sælge noget af sig legetøj. Hvad er det Betty skal sælge?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at sige nogle af de ting Betty har på værelset?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Var det en benzintank eller et dukkehus Betty ville købe?</p>

Aktivitetsforløb 12 - En pige der sælger næsten alt

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele	Materiale: Betty sælger (næsten) alt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Sig til børnene at det kan være sjovt at lytte til ordenes små dele. Sig fx: Kan I huske at vi har prøvet at brække ordene over, og se om der kan komme to ord ud af det? Vi havde sommer-fugl. Det kunne deles i to dele, så vi fik sommer og fugl. Nu skal vi dele ordene i bitte små dele. De små dele bliver måske bare til noget sludder. Bør-ne-ha-ve. Klap på hver af de fire stavelser i ordet - ikke før eller efter Sig: Nogle ord har kun én del, fx far (klap på ordet far), eller bog (klap på ordet bog) Giv seks eksempler, hvor du klapper på hver stavelse: Bet-ty, gi-raf, te, piz-za, duk-ke-hus, mu-sik Når du har sagt alle ordene, så lad hvert barn prøve at klappe til et ord. Det vil være svært for nogle børn. Hvis de klapper forkert, så vis det rigtige bagefter. Sig fx: Anna, dit ord er piz-za. Klap på hver del af ordet. Hvis hun klapper forkert, så sig fx: Du klappede én gang, men der er to dele i ordet piz-za. Se hvordan jeg klapper to gange: Piz-za. Piz-za har to dele. Lad os prøve at gøre det sammen: Piz-za! Der er to dele i ordet piz-za 	<p><i>Forudsige</i> Hvem af jer tror du har fået det længste ord?</p> <p><i>Generalisere</i> Piz-za har to dele. Kender du andre ord med to dele? Måske noget du bruger når du skal spise?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvordan kan man vide om et ord er langt eller kort? Hvad er det der gør cho-ko-la-de til et langt ord?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 12 - En pige der sælger næsten alt

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie	Materiale: Betty sælger (næsten) alt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktiviteten	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen Betty sælger (næsten) alt. Stop op af og til under læsningen for at gentage eller opsummere vigtige begivenheder i historien. Sig fx: Far siger at Betty skal sælge alt det legetøj hun ikke bruger. Du sætter <u>fokus</u> på de vigtige begivenheder med disse kommentarer Når bogen er læst, så bed børnene om at hjælpe med at huske de vigtigste begivenheder i bogen, men uden at kigge i bogen. Sig fx: Lad os snakke om hvad der skete i bogen med Betty og hendes legetøj Skriv ned hvad børnene siger (stikord) på et stykke papir. Når du har skrevet 4-5 begivenheder, så læs det op for børnene Når du har læst begivenhederne fra listen for børnene, så bed dem om at prøve at sætte dem i den rigtige rækkefølge. Spørg fx: Hvad skete der først? Hjælp evt. børnene med rækkefølgen, fx: <u>I starten</u> skulle Betty finde legetøj som hun kunne undvære. Men der var ikke noget som ville sælges. Så sagde far at hun så ikke kunne få plads til nyt legetøj. <u>Så</u> samlede hun alligevel en hel bunke. <u>Til sidst</u> fik hun solgt det hele 	<p><i>Forudsige</i> Betty's far får ikke solgt sine ting på loppemarkedet. Så han tager dem med hjem og reparerer dem. Hvad for nogle af tingene tror du han vil bruge? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvad for nogle ting ville du gerne sælge på et loppemarked?</p> <p><i>Argumentere</i> Tror du Betty synes det var en god dag? Hvorfor? Tror du Betty's far synes det var en god dag? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 13 - Kaffemaskinen lærer at tale!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen Et navnekort pr. barn. Første bogstav skal være stort, de andre små bogstaver
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Før I starter, skal hvert barn have et kort med sit navn. Sig: Lad os se på vores navne. De er skrevet med bogstaver. Hold et kort op, og peg på det første bogstav. Sig fx: Det her er Annas navn. Hendes navn begynder med bogstavet A (peg) Nu skal vi snakke om bogstaver Hvis nogle børn har samme første bogstav i navnet, så tag dem efter hinanden. Sig fx: Se, Antons navn begynder også med A! Fortsæt med alle børnenes navne Når du læser bogen, så kig efter bogstaver som også bruges i børnenes navne. Sig fx: Vi snakkede om bogstavet A i Annas og Antons navne. Jeg kan også se et A på den her side (peg). Hvis ikke det første bogstav i barnets navn står i bogen, så find et andet bogstav fra navnet 	<p><i>Forudsige</i> Tror du at bogstaverne i dit navn bliver større når du bliver voksen?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du andre navne der begynder med samme bogstav som dit navn? Hvilke?</p> <p><i>Argumentere</i> Er det en god idé at der er forskellige bogstaver i vores navne? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se. Bette-Bøvs navn er sat sammen af to navne. Bette og Bøv. De begynder begge to med B. Begynder de med samme bogstav?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi prøve at se om vi kan finde nogle ord i bogen hvor det samme bogstav står mange gange?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Noah, er det dit navn der begynder med V, eller er det Victors navn der begynder med V?</p>

Aktivitetsforløb 13 - Kaffemaskinen lærer at tale!

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har at gøre med tid Målord: først, bagefter, så, til sidst	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen Et navnekort pr. barn. Første bogstav skal være stort, de andre små bogstaver
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så sig: Nu skal vi snakke om de ting der skete i historien. Vi skal snakke om hvornår de skete Vælg nogle af de vigtige begivenheder, og sæt fokus på ord der angiver tid. Sig fx: Først var det bare en almindelig kaffemaskine. Bagefter blev det en talemaskine. Så blev hr. Lollefjor vred. Til sidst sprang han i luften Spørg børnene: Hvorfor sprang hr. Lollefjor i luften til sidst? Udvid børnenes svar, fx: Ja, han blev så vred at han sprang i luften Spørg: Hvad er det sidste vi får at vide i historien? 	<p><i>Forudsige</i> Hvordan tror du Bette-Bøv havde det efter at trolden var sprunget i luften?</p> <p><i>Generalisere</i> Historien endte jo godt til sidst. Kender du andre historier der ender godt til sidst? Hvilke?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du, at talemaskinen sagde hr. Lollefjors navn forkert?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Først synes far at kaffemaskinen skal smides ud. Hvad er det han vil smide ud?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Lad os tale om hvad der skete med kaffemaskinen. Sig først sammen med mig: Først var det en kaffemaskine. Så blev det en talemaskine. Lad os prøve igen. Først var det en kaffemaskine. Så blev det en talemaskine</p> <p><i>Begrænse valg</i> Hvem var den første vi hørte om? Var det Bette-Bøv eller var det hr. Lollefjor?</p>

Aktivitetsforløb 14 - Vi laver nye ord!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne opdele ord i mindre dele, og sætte ord sammen af mindre dele	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Mind børnene om at I tidligere har brækket ord over i mindre dele, fx: Kan I huske at vi har prøvet at brække ordene over, og se om der kan komme to ord ud af det? Vi havde sommer-fugl. Det kunne deles i to dele, så vi fik sommer og fugl. Og finger-ring blev til finger og ring • Sig nu til børnene at I skal prøve at lave nye ord. Sig fx: Nu skal vi se om vi kan tage nogle små ord og sætte dem sammen til større ord. Jeg prøver med kaffe og kop. Så får jeg kaffe-kop! • Lad nu børnene prøve at sætte ord sammen. Sig fx: Hvem kan gætte hvad jeg får hvis jeg sætter de her to ord sammen: klap og vogn? Ja, så får jeg klap-vogn! • Lad børnene prøve med flere eksempler: Motor + cykel, flyve + maskine, sæbe + bobler, under + tøj, støv + suger 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for nogle ord tror du farmor er sat sammen af?</p> <p><i>Generalisere</i> Kaffe-maskine har ordet maskine til sidst. Kan du tænke på andre ord som har maskine til sidst?</p> <p><i>Argumentere</i> Synes du det er smart at vi kan lave nye ord ved at sætte små ord sammen? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Vi kan sætte morgen og mad sammen, og så bliver det til morgenmad. Hvad får vi når vi sætter morgen og mad sammen?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi prøve at sætte jule og træ sammen? Så får vi jule-træ!</p> <p><i>Begrænse valg</i> Hvad for nogle ord skal vi bruge hvis vi vil lave ordet påske-ferie? Er det påske og mad, eller påske og ferie?</p>

Aktivitetsforløb 14 - Vi laver nye ord!

Forberedelse af del 2 - Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne finde og beskrive en eller flere vigtige begivenheder i en historie	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen Bette-Bøv laver en talemaskine. Stop op af og til under læsningen for at gentage eller opsummere vigtige begivenheder i historien. Sig fx: Bette-Bøv vil gerne have kaffemaskinen, for han tror han kan lave den til en talemaskine. Du sætter <u>fokus</u> på de vigtige begivenheder med disse kommentarer Når bogen er læst, så bed børnene om at hjælpe med at huske de vigtigste begivenheder i bogen. De mindste børn skal måske have lov at kigge i bogen for at huske. Sig fx: Lad os snakke om hvad der skete i bogen om Bette-Bøv og talemaskinen Skriv ned hvad børnene siger (stikord) på et stykke papir. Når du har skrevet 4-5 begivenheder, så læs det op for børnene Når du har læst begivenhederne fra listen for børnene, så bed dem om at prøve at sætte dem i den rigtige rækkefølge. Spørg fx: Hvad skete der først? Hjælp evt. børnene med rækkefølgen, fx: Først skulle kaffemaskinen smides ud. Så fik Bette-Bøv kaffemaskinen og hældte havregrød i. Så lærte han den nogle ord så den blev til en talemaskine. Bagefter kom den gale nabo og blev vred over at talemaskinen sagde hans navn forkert. Til sidst sprang han i luften, og man kunne se at han var en trolld 	<p><i>Forudsige</i> Tror du at man kan lave en talemaskine i virkeligheden? Hvad skal der til for at man kan lære en maskine at snakke?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du nogen der bliver sure hvis man kommer til at skyde en bold ind i deres blomster? Har du prøvet det selv?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du hr. Lollefjor bliver så vred?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 15 - Hvad for nogle bogstaver er der i dit navn?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn	Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid Navnekort til hvert barn og 29 bogstavkort – alfabetet med store bogstaver Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Begynd med at give børnene deres navnkort. Sig fx: Lad os se på vores navne igen og på de bogstaver der er i navnene Hold et bogstavkort op, og bed børnene sige om det bogstav er det første i deres navn. Sig fx: Det her er bogstavet A. Prøv at se på jeres navnekort. Er der nogen af jer der har A i begyndelsen af jeres navn? Hjælp børnene om nødvendigt. Sig fx: Jeg ved at Annas navn begynder med A. Anna, kan du se et A i dit navn? Gå videre med de næste bogstaver. Sig fx: Vi fandt ud af at Annas navn begynder med A. Her er et nyt bogstav. Det er T. Er der nogen der har T i begyndelsen af navnet? Prøv at se på jeres navnekort! Gå videre med flere bogstaver. Tag flere bogstaver end der er brug for til børnenes navne, men ikke nødvendigvis hele alfabetet Læs bogen Lille Frø. Peg af og til på et bogstav fra børnenes navn. Sig fx: Vi snakkede om bogstavet N som er i Noahs navn. Se, her i bogen er der også et N (peg) 	<p><i>Forudsige</i> Tror du alle bogstaverne er lige svære at skrive? Hvad for nogen er de sværeste?</p> <p><i>Generalisere</i> Mand starter med M. Kender du andre ord der starter med M?</p> <p><i>Argumentere</i> Vil du gerne lære mere om ord og bogstaver?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 15 - Hvad for nogle bogstaver er der i dit navn?

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber Målord: i, over, indeni, gennem, på	Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid Navnekort til hvert barn og 29 bogstavkort – alfabetet med store bogstaver Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Tag et stykke papir og en tusch. Skriv: Steder hvor Lille Frø har været. Sig: Nu skal vi snakke om hvor ting kan være henne. Børnene skal fortælle alle de steder hvor Lille Frø har været i historien. Sig fx: Lille Frø var mange forskellige steder. Lad os se om I kan huske nogle af stederne. Jeg skriver det ned som I siger • Vis billeder fra bogen for at hjælpe dem med at huske. Brug ordene i, over, indeni, gennem, på • Lad børnene fortælle, men udvid det de siger med målordene. Sig fx: Der kom en stor sten ned over København. Og Lille Frø var indeni. Han bagte telefonen i ovnen. Han kørte med toget over marker og gennem mange byer • Når børnene er færdige, så læs det op du har skrevet. Få børnene til at gentage, fx: Lille Frø kravlede op på et bjerg og mødte en mand i en hule. Lad os alle sammen læse hvad jeg skrev her: Lille Frø kravlede... 	<p><i>Forudsige</i> Tror du Lille Frø blev ved med at lave slemme ting da de kom hjem? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Se, de flyver i en helikopter. Kender du andre ting man kan flyve i?</p> <p><i>Argumentere</i> Manden i hulen var god til at sidde stille og være meget rolig. Hvorfor blev han så gal da Lille Frø kom?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 16 - Hvad sker først og hvad sker til sidst?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd	Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Sig til børnene at det kan være sjovt at lytte til den første lyd i ord (sig ikke "det første bogstav"). Sig fx: I dag skal vi lytte til den første lyd i nogle ord. Der er mange lyde i de fleste ord. Men vi skal se om vi kan høre den første lyd - den lyd der kommer lige når man begynder at sige ordet Sig ordet Frø, og træk f-lyden ud. Ffffrø. Frø starter med den her lyd: Fffff (sig ikke æffff). Det lyder som når luften går ud af en ballon. Nu skal vi lege at I er balloner der taber luften. Sig fffff. Gør det samme med ordene fod, far, se, slem Læs bogen Lille Frø. Stop op af og til når du kommer til ordene <u>frø</u>, <u>fod</u>, <u>far</u>, <u>se</u>, <u>slem</u>. Du behøver ikke stoppe hver gang du kommer til ordene. Ret børnenes opmærksomhed mod ordet ved at sige fx: "Lille Frø kunne nogle gange være meget slem." "Vi snakkede om ordet slem lige før. Slem starter med s-lyden ssss (sig ikke æssss). Sssslem Målet er at børnene skal begynde at lægge mærke til lydene. De skal ikke selv kunne sige hvad det er for en lyd endnu 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for en lyd tror du æble starter med? Prøv at sige æble meget langsomt</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på andre ord der starter med ffff? (Sig ikke æffff)</p> <p><i>Argumentere</i> Kan man bedre se når nogen laver mmm-lyden (sig ikke æmmm) end når de laver æææ-lyden. Hvordan kan det mon være? Har det noget med læberne at gøre?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Mand starter med lyden mmm (sig ikke æmmm). Kan du sige den lyd som mand starter med?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi prøve at sige den første lyd "lille", sammen? Llllll-ille. Skal vi prøve igen? Llll-ille</p> <p><i>Begrænse valg</i> Starter ffffrø med lyden ffff (sig ikke æffff) eller med lyden mmm (sig ikke æmmm)?</p>

Aktivitetsforløb 16 - Hvad sker først og hvad sker til sidst?

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne sætte mindst tre tidsmæssige begivenheder i en historie i den rigtige rækkefølge	Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så bed børnene om at hjælpe med at genfortælle historien. Sig fx: Nu skal vi snakke om at tingene i en historie sker i en bestemt rækkefølge. Lad os se om vi kan huske hvordan historien var og selv fortælle den. På papiret skriver du "Først"... Spørg børnene: Hvad skete der først? Hjælp dem evt. med at huske de vigtigste begivenheder. Sig fx: Hvordan kom Lille Frø hjem til frø-familien? Skriv børnenes svar ned Skriv nu ordet "Så"...og fortsæt på samme måde som ovenfor. Skriv dernæst ordet "Bagefter" og "Til sidst" og skriv hver gang hvad børnene fortæller. Brug ordene til at hjælpe børnene med at huske rækkefølgen Til sidst genfortæller du historien og udvider børnenes svar. Beton ord der angiver rækkefølge. Fx: Først faldt Lille Frø ned fra himlen inde i en stor sten. Så var han slem og ødelagde mange ting og tegnede på far og satte ild til en mands hår. Så fik han skældud og blev sur og gik hjemmefra. Senere kom han til en gammel mand i en hule. Her var Lille Frø også slem. Til sidst fandt hans mor og far ham. De kom i en helikopter. Og de var rigtig glade for at de fandt ham 	<p><i>Forudsige</i> Tror du Lille Frø selv synes det var nogle slemme ting han lavede?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du nogen som somme tider kommer til at lave slemme ting? Hvad for nogle ting kunne det være?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du Lille Frøs mor og far godt kunne lide ham når han nu var så slem?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Lille Frø bagte telefonen i ovnen så den smeltede. Hvad var det han bagte i ovnen?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at se på tingene i museet og huske hvad for nogle slemme ting Lille Frø lavede?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Blev den gamle mand i hulen glad eller gal over at Lille Frø var slem?</p>

Aktivitetsforløb 17 - Inden for og uden for og foran og bag ved

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith Navnekort til hvert barn
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Begynd med at putte alle børnenes navnekort ned i en pose eller kurv. Sig: Lad os tale om bogstaverne i vores navne. Jeg har puttet alle vores navnekort heri. Lad os se om vi kan læse hinandens navne og sige hvad det første bogstav er Bed et barn om at tage et kort i posen. Sig fx: Godt, Anna, kan du gætte navnet på kortet? Hvis kort er det? Ja, det er Noahs kort. Kan du pege på det første bogstav i Noahs navn? Ja, ved du hvad det er for et bogstav? Det hedder N Fortsæt med alle børnene (lad barnet trække et nyt kort, hvis det trækker sit eget). Lad hvert barn prøve at læse/gætte navnet, pege på det første bogstav, og prøve at huske navnet på bogstavet Læs første halvdel af bogen om familier, frem til og med temaet om "TØJ". Stop af og til for at pege på store bogstaver: Se, her står MAD. Det begynder med M ligesom Mehmeds navn 	<p><i>Forudsige</i> Hvor mange forskellige bogstaver tror du der findes i det hele? Mere end 10?</p> <p><i>Generalisere</i> Axels navn starter med A. Kender du andre ord der starter med A?</p> <p><i>Argumentere</i> Vil du gerne lære mere om ord og bogstaver? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 17 - Inden for og uden for og foran og bag ved

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for rumlige begreber Målord: inden for, uden for, foran, bagved, under, over	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith Navnekort til hvert barn
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så slå op på siden om MAD Sig fx: Nu skal vi snakke om hvor ting og mennesker kan være henne Hvem kan finde katten? Er den over bordet eller under bordet? Ja, <u>under</u>. Og manden rører i skålen <u>oven over</u> katten (peg) Hvem kan finde en bager? Ja, han står med to kager uden for butikken. Er der nogen der er <u>indenfor</u> i en butik? Noah, kan du finde en dreng der løber? Ja, han løber <u>foran</u> klapvognen. Er bedstemoren også foran klapvognen? 	<p><i>Forudsige</i> Hvorfor tror du bageren står udenfor med to kager?</p> <p><i>Generalisere</i> Har du nogensinde set en butik hvor varerne var udenfor? Hvad var det for nogle ting de solgte?</p> <p><i>Argumentere</i> Kan du bedst lide at lege indenfor eller udenfor? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se damen her med vognen uden for supermarkedet. Er hun uden for butikken eller inde i butikken?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi se om vi kan finde nogen der er indenfor i en butik. Vi peger sammen. Se, han er indenfor, og hun er indenfor (peg sammen)</p> <p><i>Begrænse valg</i> Se, her er en mand med en trillebør. Og der er et skilt. Er skiltet over manden eller under manden?</p>

Aktivitetsforløb 18 - Ordene starter på samme måde!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith Billeder af finger, fisk, flaske, mus, måne, mund
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Sig til børnene at det kan være sjovt at lytte til den første lyd i ord (sig ikke "det første bogstav"). Sig fx: I dag skal vi lytte til den første lyd i nogle ord Vis et af billederne hvor ordet begynder med F (fx fisk). Sig fx: Ffffisk. Hørte I lyden ffff? (Sig ikke æfff). Ffff lyden var i starten af ordet fisk. Gør det samme med de fem andre billeder Lad børnene på skift vælge et billede og sige ordet. Sig fx: Rigtigt, Anna, det er en mmmåne. Kan du sige mmmåne? Hvilken lyd starter mmmåne med? Hvis barnet ikke kan, så giv det rigtige svar, fx: Mmmåne begynder med lyden mmm (sig ikke æmmm). Det er jo også den lyd vi siger når noget smager godt: Mmmmm Læs anden halvdel af bogen om familier, og fokuser på ord med m og f. Sig fx: Her står der mor, mmmor. Far, fffar 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for en lyd tror du and starter med? Prøv at sige and meget langsomt</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på andre ord der starter med aaaa?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvad for noget i munden tror du vi bruger til at lave lyde med når vi siger ord?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 18 - Ordene starter på samme måde!

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne sætte mindst tre tidsmæssige begivenheder i en historie i den rigtige rækkefølge	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith Billeder af finger, fisk, flaske, mus, måne, mund
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så tag afsæt i bogens sidste ord: Hvordan er din dag i dag? Sig til børnene: Nu vil jeg gerne høre jer fortælle lidt om hvordan jeres dag startede. For vi skal prøve at lave vores egen lille historie Anna, hvem var den første fra din familie du så i dag? Din mor? Hvad skete der dengang du så hende? Så du andre fra din familie bagefter? Hvad lavede du dengang du så din far/bror/søster? Hvem var den sidste du så fra din familie? Hvad skete der dér? Genfortæl og udvid historien og brug ordene "først", "bagefter", "til sidst" Gør det samme med et eller to børn mere. Skift evt. emne til "børnehaven" 	<p><i>Forudsige</i> Hvad tror du, at du skal lave når du kommer hjem fra børnehave i dag?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvad kan du bedst lide at lave når du kommer hjem fra børnehave?</p> <p><i>Argumentere</i> Må du gerne være oppe hele natten? Hvorfor tror du ikke du må det?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 19 - Monsterstore bogstaver!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At kunne benævne nogle store bogstaver, fx i eget navn	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billede med H og M
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Vi skal snakke om bogstaver igen. Og i dag skal vi lære de to her. Vis billedet af H og M. Det her hedder H, og det her hedder M. Vis forsiden af bogen Monster-besøg, og spørg fx: Se, her er titlen. Er der nogen der kan se et M i titlen? • Sig fx: Nu skal vi læse bogen, og jeg vil gerne have at vi sammen holder øje med om der kommer et H eller et M • Når I læser bogen, så stop af og til og peg på H og M når de kommer som store bogstaver, fx i starten af en sætning. Kig ikke efter h og m som små bogstaver • Sig fx: Se, her står der: Må jeg være med. Der er et M i det lille ord der: Må 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for et bogstav er der flest af i bogen om monstre? Hvilket et synes du, at du har set tit?</p> <p><i>Generalisere</i> Mathias, det første bogstav i dit navn er M. Monster begynder også med M. Tror du der findes andre ord der begynder med M. (Giv andet eksempel hvis ingen børn begynder med M)</p> <p><i>Argumentere</i> Hvad er det sværeste ved at lære bogstaver?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se, her står der Nej! Det første bogstav ligner M. Er det et M?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Lad os prøve at kigge på titlen her på forsiden af bogen. Skal vi prøve at sige nogle af bogstaverne i titlen sammen?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Tror du ordet monster begynder med mmmm eller med ssss (sig ikke æmmm og æssss)?</p>

Aktivitetsforløb 19 - Monsterstore bogstaver!

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har at gøre med tid Målord: først, så, bagefter, til sidst	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billede med H og M
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så sig: Nu skal vi snakke om de ting der skete i historien. Vi skal lægge særlig mærke til <u>hvornår</u> tingene sker. Hvad sker der først, og hvad sker der bagefter og hvad sker der til sidst? Sæt fokus på ord for tid. Sig fx: Se, <u>først</u> vil Store Monster ud at fiske sammen med Lille Monster! Men <u>så</u> siger Lille Monster at han ikke har tid. Han leger med Pjuskemonster. <u>Bagefter</u> fisker han selv. <u>Så</u> spørger han om han må være med til at lege. Men det må han ikke. <u>Til sidst</u> må han gerne være med 	<p><i>Forudsige</i> Tror du monstre bliver uvenner igen en anden gang? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du nogen som nogle gange <u>først</u> bliver uvenner og <u>bagefter</u> bliver gode venner igen?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du ikke Lille Monster ville ud og fiske med Store Monster <u>i starten</u>?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> <u>Først</u> vil Store Monster ud og fiske med Lille Monster? Hvad er det Store Monster gerne vil?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at huske hvad det var monstre byggede <u>før</u> Store Monster kom og ødelagde det? Lad os finde billedet sammen, så kan vi sikkert huske det</p> <p><i>Begrænse valg</i> Hvad var det monstre byggede til sidst? Var det en borg eller var det en bil?</p>

Aktivitetsforløb 20 - Hvilken rækkefølge sker det hele i?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder: sko, saks, sut, lynlås, lastbil, lampe Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig til børnene at det kan være sjovt at lytte til den første lyd i ord (sig ikke "det første bogstav"). Sig fx: I dag skal vi lytte til den første lyd i nogle ord • Vis et af billederne hvor ordet begynder med S (fx sut). Sig fx: Ssssut. Hørte I lyden ssss? (Sig ikke æssss). Lige som en slange siger: Ssss. Det er den første lyd i ordet sut. Gør det samme med de fem andre billeder • Lad børnene på skift vælge et billede og sige ordet. Sig fx: Rigtigt, Anna, det er en llllampe. Kan du sige llllampe? Hvilken lyd starter llllampe med? • Hvis barnet ikke kan, så giv det rigtige svar, fx: Llllampe begynder med lyden llll (sig ikke ællll) • Læs bog og fokuser på ord med l og s. Sig fx Lllllille Monster 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for en lyd tror du is starter med? Prøv at sige is meget langsomt</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på andre ord der starter med iiii?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du ssss og llll lyder forskelligt? (Sig ikke æssss og ællll)</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 20 - Hvilken rækkefølge sker det hele i?

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne sætte mindst tre tidsmæssige begivenheder i en historie i den rigtige rækkefølge	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder: sko, saks, sut, lynlås, lastbil, lampe Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så bed børnene om at hjælpe med at genfortælle historien. Sig fx: Vi snakkede om at tingene i en historie sker i en bestemt rækkefølge. Lad os se om vi kan huske hvordan historien var og selv fortælle den. Vi gjorde det for nylig, så jeg tror I er rigtig gode til det På papiret skriver du Først... Spørg børnene: Hvad skete der først? Hjælp dem evt. med at huske de vigtigste begivenheder. Sig fx: Hvad var det Store Monster gerne ville sammen med Lille Monster? Skriv børnenes svar ned Skriv nu ordet Så...og fortsæt på samme måde som ovenfor. Skriv dernæst ordet Bagefter og Til sidst og skriv hver gang hvad børnene fortæller. Brug ordene til at hjælpe børnene med at huske rækkefølgen Til sidst genfortæller du historien og udvider børnenes svar. Betón ord der angiver rækkefølge. Fx: Se, først vil Store Monster ud at fiske sammen med Lille Monster! Men så siger Lille Monster at han ikke har tid. Han leger med Pjuskemonster. Bagefter fisker han selv. Så spørger han om han må være med til at lege. Men det må han ikke. Til sidst må han gerne være med. I starten ødelægger han det hele, men så bygger de en borg sammen 	<p><i>Forudsige</i> Tror du Store Monster og Lille Monster vil tage ud og fiske sammen en anden gang? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Vil du fortælle om engang hvor du ikke måtte være med til at lege? Hvad skete der?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor blev Store Monster så gal? Kunne han ikke bare finde nogle andre at lege med?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 21 - Noget om bøger!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har at gøre med bøger og skrift. Målord: Titel, titelblad, forfatter, side	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Vis børnene forsiden af bogen "Betty husker alt muligt". Sig: Nu skal vi snakke om bøger. Er I parate? Det her er forsiden af bogen. Vend så bogen om og sig: Det her er bagsiden. Vend bogen igen. På forsiden har vi titlen (peg). Kan I huske at titlen er bogens navn? • Og her kan vi se hvem der er forfatter (peg). Forfatteren det er den person der har skrevet ordene i bogen - den der har fundet på historien. Forfatteren til den her bog hedder Alberte Winding. Lad os åbne bogen og se på den første side med ord • Vis børnene titelbladet og sig: Den første side i bogen har et særligt navn. Det er titelbladet. Peg på titlen og sig fx: Her kan vi se hvad bogen hedder. Hvad er det nu vi kalder det som bogen hedder, bogens navn? Det er rigtigt, titlen • Peg på forfatterens navn på titelbladet og sig fx: De to ord her fortæller hvem forfatteren er. Forfatteren hedder Alberte Winding. Hvad er det nu forfatteren har lavet? Ja, skrevet ordene! • Vis børnene nogle sider og sig: Alle de her stykker papir i bogen hedder sider. Der er mange sider • Læs bogen og sig et par gange: Se, her er en ny side. Og her står nogle ord 	<p><i>Forudsige</i> Tror du en forfatter kan skrive mere end en bog?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvor mange bøger kan en forfatter mon skrive?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du forfatterens navn står på forsiden?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 21 - Noget om bøger!

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting) Målord: parat, varm, sur	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Når I har læst bogen, så læg et stykke papir så alle kan se det. Skriv: "Nye ord". Sig fx: Lad os snakke om nogle af de nye ord vi hørte i bogen om Betty. Vi skal lære om tre nye ord: parat, varm og sur Find siden hvor faren kommer ind ad døren for at hente Betty. Læs teksten med ordet "parat". Forklar ordet, fx: Når man er parat, så er man klar til at gøre noget. Man kan være parat til at skrive eller tage hjem. Hvis man skal løbe om kap, skal man også være parat. Det er snyd hvis nogen løber før alle er parate. Man kan sige at maden er parat. Så er den klar til at spise. Hvis kartoflerne ikke er færdige, så er maden ikke parat endnu. Skriv ordet "parat" på papiret. Sig så: Er I parate til at høre det næste ord? Det var godt, jeg er også parat. Så hører vi det næste Gentag lignende forklaringer med ordene "varm" og "sur" (siden om drømmen). Fx: Betty drømmer om en varm sweater. Varm kan betyde to ting. Ild er varm når man rører ved den, og kaffe er også varm. Man kan brænde sig - av! Kan en sweater være varm? Ja, men på en anden måde. Når en sweater er varm, så betyder det at man ikke fryser. Man har det dejlig varmt. Skriv "varm" Når man er sur... Forklar og skriv "sur" 	<p><i>Forudsige</i> Tror du der er nogle børn der altid er parate til at blive hentet i børnehaven? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du nogle ting der kan være varme? Kan du sige mig noget tøj som kan være varmt at have på?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du sweateren blev sur over at tabe? Bliver du sur hvis du taber?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Hvis man har en varm sweater, så fryser man ikke. Hvad betyder det at en sweater er varm?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at sige alt det som sweateren er? Der står den er stor og varm og grøn. Skal vi sige det sammen? Stor og varm og grøn</p> <p><i>Begrænse valg</i> Se Bettys støvler! Er de lyserøde eller er de blå?</p>

Aktivitetsforløb 22 - Kan du høre lyden i ordet?

Forberedelse af del 1 – Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Billeder af bamse, bil, bold, næse, nøgle, nat, navle
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: I dag skal vi prøve at finde ord der begynder med samme lyd. Lyt godt efter den første lyd i ordene. Vi skal se om vi kan høre om det er samme lyd eller to forskellige lyde • Vis billedet af bamsen, og sig (med tydeligt /b/): bamse. Bamse begynder med bb (sig ikke be). Hør, det er en hurtig lyd. Hørte I bb-lyden i begyndelsen af bamse? Prøv at sige bamse, og læg mærke til begyndelsen af ordet. Bamse. Vis billedet af bilen og sig: Bil begynder også med bb. Bil og Bamse begynder med samme lyd • Vis billedet af næsen og sig: Nnnæse. Nnnæse begynder med nnnn (sig ikke ænnn). Kan I høre at nnnæse starter med nnnn? Sig lyden sammen med mig: nnnn. Vis billedet af bamsen. Husk bamse starter med bb (sig ikke be). Bamse og nnnæse starter med forskellige lyde • Lad børnene vælge to billeder ad gangen. Hjælp dem med at finde ud af om ordene starter med samme lyd eller forskellige lyde 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for en lyd tror du "tand" starter med? Prøv at sige "tand" meget langsomt</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på andre ord der starter med nnnn? (Sig ikke ænnn)</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du nnnn og ffff lyder forskelligt?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 22 - Kan du høre lyden i ordet?

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser	Materiale: Betty husker alt muligt. Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj Billeder af bamse, bil, bold, næse, nøgle, nat, navle
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Når jeg læser den her bog om Betty, så tænk over de personer der er med. Og tænk over omgivelserne. Forklar begreberne "personer" og "omgivelser" for børnene • Læs bogen "Betty husker alt muligt", og stop af og til for at snakke om personer og omgivelser, fx: Hvem handler historien om? Hvor er de henne nu? Brug ordene "personer" og "omgivelser", fx: Se, Anna, de cykler ud i byen. Byen er deres omgivelser. Nu er de hjemme i Bettys seng. Så er det Bettys værelse der er omgivelserne • Når bogen er læst, så sig: Nu skal vi hjælpes ad med at fortælle historien. Vi skiftes til det, og jeg starter. Se på bogens første side. Her sidder Betty i børnehaven. Hun er ved at tage støvler på. Hendes far er lige uden for døren. Han kommer for at hente hende • Blad om på næste side og sig fx: Anna, vil du fortælle hvad der sker på den her side? Husk at fortælle hvem der er med og hvor de er henne. Stil opklarende spørgsmål fx: Det er rigtigt at hun siger at der skal en lap på trøjen. Men hvem er hende der siger det? • Gentag og fyld detaljer på, fx: Ja det er rigtigt, Betty kan huske hun fik en kage. Den var med hindbær, og der er fire lys i. Det var til hendes fireårs fødselsdag 	<p><i>Forudsige</i> Lad os lave en ny historie. Hvor tror du de ville være henne hvis de havde badetøj på?</p> <p><i>Generalisere</i> Lige nu er du i børnehaven. Børnehaven er dine omgivelser. Kommer du i andre omgivelser i dag? Skal du andre steder hen?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor kan man ikke bare huske alting? Hvem kender du der er god til at huske?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Betty har glemt sine vanter da de kører hjem. Så hun fryser fingrene. Hvad er det hun har glemt?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Se, far har hul på trøjen, eller sweateren. Skal vi hjælpes ad med at sige alle de personer der er på billedet, og se hvor de er henne?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Se, her får Betty og hendes far morgenmad. Er de hjemme eller er de i børnehaven?</p>

Aktivitetsforløb 23 - Hvad kan ordene betyde?

Forberedelse af del 1 – Før læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har at gøre med bøger og skrift Målord: titel, bogstaver	Materiale: Da Lille Madsens hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om hvordan bøger er lavet. Læs bogens titel og peg på hvert ord imens. Sig: Der er seks ord i titlen. Tæl mens du peger på hvert ord. Bed børnene om også at gøre det, fx: Anna, kan du pege på ordene i titlen? • Sig: Prøv at se på ordene i titlen, hvordan de hopper og flyver! Nogle gange viser ordenes form lidt om hvad bogen handler om. Det er lige før ordene blæser væk lige som huset • Blad igennem bogen og kig efter ord der er skrevet lidt anderledes, fx: Det første ord er "En". Se et kæmpestort E. Nogle gange er det første bogstav ekstra stort • Se, her står Ben-brækker-bjerget. Det er et meget langt ord. Og det står også med meget store bogstaver, så det er nok et vigtigt ord. Vi må høre hvad det er for noget når vi læser bogen • BUM, står der her med kæmpe store bogstaver. Det er nok fordi det er en høj lyd 	<p><i>Forudsige</i> Tror du det er lettest at læse lange ord eller korte ord? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du nogen der skriver ord andre steder end i bøger?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvordan kan det være at man nogle gange skriver med meget store bogstaver og andre gange med meget små bogstaver?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se, her står der Ben-brækker-bjerget (peg). Anna, hvilket ord er det her?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at tælle hvor mange ord der står på den her linje?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Prøv at se på forsiden. Hvor er titlen? Er det de øverste ord eller de store ord nedenunder?</p>

Aktivitetsforløb 23 - Hvad kan ordene betyde?

Forberedelse af del 2- Under og efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end en betydning. Målord: ender, fyr, fod	Materiale: Da Lille Madsens hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen om Lille Madsen. Stop op når I kommer til målordene: Ender, fyr og foden af bjerget. Snak om hvordan målordene kan have forskellig betydning. Fx: Lille Madsen siger: "Hvor mon jeg ender?" Det betyder hvor mon jeg lander, eller hvor kommer jeg hen? Men ordet "ender" kan også betyde noget andet. Fx et reb har to ender: den ene ende og den anden ende. Eller en båd har to ender: forenden og bagenden. Men nu må vi se hvor Madsen ender henne General Kaput siger FYR! Det betyder at de skal skyde kanonen af. Men "fyr" kan også betyde noget andet. Man kan sige: en sød lille fyr. Det betyder slet ikke at man skal skyde ham ud af en kanon, vel? De satte et skilt op ved foden af bjerget. Hvad betyder det mon? Et bjerg har jo ingen fødder? Når man siger ved foden af bjerget, så betyder det egentlig slet ikke foden, men det nederste. Det er fordi foden er det nederste af et menneske eller et dyr 	<i>Forudsige</i> Hvad tror du der kunne ske hvis de puttede for meget krudt i kanonen da de fyrede den af?
	<i>Generalisere</i> Man siger bjergets fod og fx også juletræsfod selv om det ikke er en rigtig fod. Der er også nogle ting der har ben selv om det ikke er rigtige ben. Kan du tænke på nogle ting der har ben? Hvad med sådan en du sidder på?
	<i>Argumentere</i> Hvis man går ned ad en lang gang så vil man "ende" nede i den ene "ende". Hvorfor tror du de to ord lyder ens?
	”Gør det nemmere-strategi”
	<i>Give svaret</i> De skal skyde kanonen af når General Kaput siger FYR! Hvad er det de skal gøre når han siger FYR!
	<i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med at pege på foden af bjerget? Ja, foden af bjerget er det nederste af bjerget. Ikke toppen af bjerget
	<i>Begrænse valg</i> Hvad er det det betyder når man ender et sted. Er det der hvor man starter eller der hvor man kommer hen?

Aktivitetsforløb 24 - Vi fortæller selv historien!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne høre når to ord begynder med samme lyd	Materiale: Da Lille Madsens hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid Billeder af: bamse, bil, bold, tiger, tog, tallerken, sut, sol, sofa
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: I dag skal vi prøve at finde ord der begynder med samme lyd. Lyt godt efter den første lyd i ordene. Vi skal se om vi kan høre om det er samme lyd eller to forskellige lyde • Vis billedet af bamsen, og sig (med tydeligt /b/): bamse. Kan I huske at bamse begynder med bb? (Sig ikke be). Hør, det er en hurtig lyd. Hørte I bb-lyden i begyndelsen af bamse? Prøv at sige bamse, og læg mærke til begyndelsen af ordet. Bamse. Vis billedet af bilen og sig: Bil begynder også med bb. Bil og Bamse begynder med samme lyd • Vis billedet af toget, og sig: Tttog. Tttog begynder med tt (sig ikke te, men tt). Kan I høre at tttog starter med tt? Sig lyden sammen med mig: tt. Vis billedet af bamsen. Husk bamse starter med bb. Jeg sætter læberne sammen når jeg siger bb. Bamse og tttog starter med forskellige lyde • Vis billedet af sutten og sig sssut. Sssut begynder med sss (sig ikke æsss). Hørte I sss-lyden i starten af sssut? Sssut og tttog starter med forskellige lyde • Lad børnene vælge to billeder ad gangen. Hjælp dem med at finde ud af om ordene starter med samme lyd eller forskellige lyde 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for en lyd tror du "vand" starter med? Prøv at sige "vand" meget langsomt</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på andre ord der starter med sss? (sig ikke æsss)</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du sss og bb lyder forskelligt? Kan du se en forskel på mine læber når jeg siger ordene?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 24 - Vi fortæller selv historien!

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser	Materiale: Da Lille Madsens hus blæste væk. Forfatter: Jakob Martin Strid Billeder af: bamse, bil, bold, tiger, tog, tallerken, sut, sol, sofa
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Når jeg læser den her bog om Lille Madsen, så tænk over de personer der er med. Og tænk over omgivelserne. Forklar begreberne "personer" og "omgivelser" for børnene • Læs bogen og stop af og til for at snakke om personer og omgivelser, fx: Hvor mange personer er der med på den her side? Hvor er de henne nu? Brug ordene "personer" og "omgivelser", fx: Se, her holder de fest i byen. Det er byen der er omgivelserne her. Se, her er to personer: Lille Madsen og borgmesteren. Og så er der også Lille Madsens hund. Synes I man kan sige at den også er en person i historien? Selv om den ikke er et menneske? • Når bogen er læst, så sig: Nu skal vi hjælpes ad med at fortælle historien. Vi skiftes til det og jeg starter. Se på bogens første side. Her ser vi hele byen, og det blæser. Alle folk sidder indenfor. De er nok bange for at blæse væk • Blad om på næste side og sig fx: Anna, vil du fortælle hvad der sker på den her side? Husk at fortælle hvem der er med og hvor de er henne. Stil opklarende spørgsmål fx: Det er rigtigt at huset er ved at blæse væk. Så huset kommer faktisk over i nye omgivelser, ikke? • Gentag hvert barns bidrag til historien, men fyld detaljer på, fx: Ja det er rigtigt, de fyrer en kanon af. Der sidder en harpun i og et reb med en skinke. Alle menneskerne vil gerne hjælpe Madsen med at få mad 	<p><i>Forudsige</i> Lad os forestille os at Lille Madsen skulle ud og fiske. Hvad ville omgivelserne så være?</p> <p><i>Generalisere</i> Omgivelser kan være mange ting. Vores omgivelser her er børnehaven. Kan du tænke på nogle andre omgivelser du sommetider er i?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du at det hele skete én gang til året efter?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Smeden laver hestesko til Lille Madsen. Hvad er det smeden laver til Lille Madsen?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi hjælpes ad med tælle hvor mange personer der er på billedet og se hvor de er henne?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Hvem er det der siger at de fire stærke mænd skal hente Lille Madsen? Er det borgmesteren eller General Kaput?</p>

Aktivitetsforløb 25 - Hvem laver bøger?

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har at gøre med bøger. Målord: forside, titel, forfatter	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Vis bogen "Alle Børns Citroner". Sig: Vi skal snakke om bøger. Det her er forsiden af bogen. Hvad kan vi læse på forsiden? Det er rigtigt: Vi kan læse titlen og hvem forfatteren er. Titlen på den her bog er "Alle Børns Citroner"(peg mens du læser) • Og forfatteren hedder Nils Hartmann (peg). Hvad er det nu forfatteren har lavet i bogen? Rigtigt, forfatteren har skrevet alle ordene. Han har fundet på hvad bogen skal handle om, og så har han skrevet det med ord så vi kan læse det • Vis den første side i bogen. Sig: Er der nogen der kan huske det særlige navn for den første side i en bog? Det er titelbladet • Peg på titlen og sig: Her står der igen hvad bogen hedder. Det er titlen. Og der står hvem der har skrevet ordene i bogen. Hvad er det vi kalder den der har skrevet ordene? 	<p><i>Forudsige</i> Forfatteren hedder Nils Hartmann. Tror du en dame kunne hedde Hartmann? Hvis du kunne skrive en bog, hvad skulle den så handle om?</p> <p><i>Generalisere</i> Der er både billeder og ord i den her bog. Ved du om der findes bøger helt uden ord i?</p> <p><i>Argumentere</i> Bogen hedder Alle Børns Citroner. Hvorfor tror du den hedder sådan noget mærkeligt noget? Prøv at se på de første bogstaver i ordene: ABC</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 25 - Hvem laver bøger?

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning Målord: klap, rene	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs hele eller noget af bogen Alle Børns Citroner. Når I kommer til bogstavet K, så sig: Nu skal vi snakke om ord der kan betyde flere ting. Målord: klap, rene Der står at Kaptajn Klo har en klap for øjet. Det er den sorte én der. Det er sådan et stykke stof eller måske læder med en snor i der går bag om hovedet. Men "klap" kan også betyde noget andet. Hvad kan det også betyde? Man kan sige "klap hunden". Eller hvis jeg slår hænderne sammen, så er det et klap. Og man kan sige "klap i!" selv om det ikke er så pænt Kender I ordet "ren"? Hvis man er ren, så er man ikke beskidt. Her i bogen står der at der er en kiste fuld af det rene sølv og guld. Tror I det betyder at gullet og sølvet er vasket rent så det ikke er beskidt? Nej, ren kan også betyde at det er ægte, at det ikke er andet blandet i. Det er kun guld og sølv - ikke noget med sten og skidt. Hvis der kun var gammelt skidt i kisten, så kunne man sige: Det er det rene skidt! Lyder det ikke lidt sjovt? 	<p><i>Forudsige</i> Hvad tror du det betyder når man siger: Det er det rene sludder?</p> <p><i>Generalisere</i> Kaptajn Klo er sørøver. Der er faktisk et andet ord der betyder det samme som sørøver. Hvad kan man også kalde en sørøver? En pirat. Det er lidt sjovt at der er to forskellige ord for én ting. Sørøver og pirat</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du der er nogle sørøvere der har klap for øjet?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Se, sørøveren har en klap for øjet. Hvad er det han har for øjet?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi se om vi kan huske hvad klap kan betyde? En klap for øjet, og det man gør med hænderne. Klap hunden. Klap i!</p> <p><i>Begrænse valg</i> Hvad betyder det når man siger det rene guld? Betyder det at gullet er rent, at det kun er guld og ikke andet?</p>

Aktivitetsforløb 26 - Ord der rimer, kommer i stimer i flere timer!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk Billeder af: te, fe, ble, sne, ske Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: I dag skal vi selv finde ord der rimer. Sørg for at børnene ikke kan se billederne (Læg et stykke papir eller lignende over). Skriv ordet "se" på papiret. Sig: Lad os lege en leg. Her under papiret er der billeder af nogle ting der rimer på "se". Kan I huske at ord der rimer, lyder ens i slutningen? Fx se og ble. Lad os se om vi kan gætte alle ordene på billederne. I gætter, og så skriver jeg ned hvad I siger • Spørg om der er nogen der kan finde et ord der rimer på "se" og skriv rigtige svar ned (både virkelige ord og sludreord som fx "kle"). Gentag rimene, fx: Anna sagde "ble" (skriv ble på papiret). Det er rigtigt, ble og se rimer • Fortsæt så længe der kommer forslag fra børnene. Lav selv et par rim hvis børnene ikke kommer med forslag • Vis bagefter børnene et billede ad gangen, og få et barn til at sige navnet på hvert billede. Hjælp evt. barnet med at sige det rigtige ord. Sig så fx: ble - se. Ble og se rimer. Hvis I har skrevet ordet på papiret, så sig: Jeg kan se ordet her på papiret - vi gættede det! Eller sig: Det var ordet "sne". Det gættede vi ikke, men lad os skrive det på listen 	<p><i>Forudsige</i> Tror du der er et ord der rimer på dig eget navn? Eller på et af de andre børns navne? Hvad er det for et ord?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvor mange ord kan du finde som rimer på "vest"?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor er det at se og fe rimer, men se og stol ikke rimer?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 26 - Ord der rimer, kommer i stimer i flere timer!

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med personer og omgivelser	Materiale: Alle Børns Citroner. Forfatter: Nils Hartmann og Dorthe Karrebæk Billeder af: te, fe, ble, sne, ske Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal I hjælpe mig med at fortælle nogle af historierne. Læs (noget af) bogen Alle Børns Citroner, og bed børnene genfortælle en historie hver. Sig fx: Anna, vil du fortælle historien om de to tynde tøser fra Tullebølle? Det behøver ikke at rime. Husk at fortælle om omgivelserne og hvem der er med • Stil opklarende spørgsmål fx: Det er rigtigt at de to tøser mødte to mænd. Hvor var mændene på vej hen? Gentag hvert barns historie, men fyld detaljer på, fx: Ja det er rigtigt at de blev gift. Det ser ud til at de er på vej til en kirke, så det er nok der de bliver gift • Vælg en passende svær historie til hvert barn. Nemme: D, E, Svære: F, H 	<p><i>Forudsige</i> Hvis nu zebraen kom til Zaire i Afrika, hvad tror du så den gerne ville lave?</p> <p><i>Generalisere</i> Anna, du har en kat derhjemme. Kan du finde på en lille historie med en kat? Det kunne måske være noget med en hat og en skat</p> <p><i>Argumentere</i> Når vi skal fortælle en historie, så er det en god ting at fortælle om de personer der er med og om omgivelserne. Hvorfor tror du det er en god ting?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 27 - Der er to ord i ét!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om ord og bogstaver i den her bog: Monster-pest. Vis forsiden og læs titlen (peg på ordene). Der er to ord i titlen. Monster og pest • Fortæl om bogstaver, fx: Pest er skrevet med fire bogstaver. Tæl på fingrene: P-E-S-T. Fire bogstaver. Det er et kort ord. Alle ord er lavet med bogstaver. Der er mange flere bogstaver i monster. Det er et langt ord. Skal vi prøve at tælle bogstaverne? • Sig: Vi skal læse om alle de ting Lille Monster gør for Store Monster, der er syg. Lad os se hvad han har med • Læs bogen og skriv ned hvad Lille Monster gør eller har med, fx: Lille Monster har blomster med. Jeg skriver blomster. Tæl bogstaverne og få børnene til at tælle med. 1-2-3-4-5-6-7-8 bogstaver i ordet "blomster". Det er et langt ord • Fortsæt med ordene: frugt, suppe, synge, læse, vand, kort, popcorn. Lad børnene vurdere om det er et langt eller et kort ord 	<p><i>Forudsige</i> Prøv at kigge på de ord vi har skrevet ned. Kan du pege på det ord der har flest bogstaver?</p> <p><i>Generalisere</i> Tror du man kan skrive alle ord med bogstaver?</p> <p><i>Argumentere</i> Ordene skrives altid med de samme bogstaver. Hvorfor tror du man ikke bare selv kan vælge bogstaverne?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 27 - Der er to ord i ét!

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At kunne tale om nye ords betydning, fx hvordan nogle ord kan have mere end én betydning Målord: sukker, kort, vinde	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Slå op på siden hvor monstrene spiller kort (ca. midt i bogen). Sig: Nu skal vi snakke om nye ord. Det er nogle sjove ord hvor der faktisk er to ord i ét • Læs: "Jeg har ikke noget at LAVE, sukker Store Monster." Spørg børnene: Ved I hvad det er når nogen "sukker"? Det er når man er lidt træt eller ked af det og lige som tænker: "Hårrhhhh, det er træls" • Men "sukker" kan jo også betyde noget andet. Er der nogen der ved det? Ja, sådan noget hvidt noget som er sødt. Man kan putte det i en kage. Eller på en pandekage. Så "sukker" kan betyde to ting • Læs: -Jeg henter et spil kort. Sig: Lille Monster vil spille kort med Store Monster. De blå og hvide nogen dér er kort som man kan spille med. Man kan fx spille Fisk, eller Krig eller Uno med kort • Men "kort" kan også betyde noget andet. Vis noget kort og noget langt. "Kort" er det modsatte af "langt" • Læs: Så jubler han da jeg lader ham vinde. Spørg: Ved I hvad vinde betyder? Ja, nå man får flest kort eller point. Eller flest mål hvis det er fodbold • Men "vinde" kan også betyde noget andet. Hvis det blæser udenfor, så kommer der nogle vinde og blæser bladene rundt. Og det er vinde der får træernes grene til at vippe 	<p><i>Forudsige</i> Hvilke ting tror du der ville være gode at gøre for dig hvis du skulle blive rask?</p> <p><i>Generalisere</i> Kender du nogle ting som man kan bruge sukker til?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du Lille Monster lader Store Monster vinde?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 28 - Fra start til slut finale!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder af: and, mand, sand, spand, tand Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: I dag skal vi selv finde ord der rimer. Sørg for at børnene ikke kan se billederne (Læg et stykke papir eller lignende over). Skriv ordet "land" på papiret. Sig: Lad os lege en leg som i sidste uge. Her under papiret er der billeder af nogle ting der rimer på "land". Kan I huske at ord der rimer, lyder ens i slutningen? Fx se og ble. Lad os se om vi kan gætte alle ordene på billederne. I gætter, og så skriver jeg ned hvad I siger • Spørg om der er nogen der kan finde et ord der rimer på "land" og skriv det rigtige svar ned (både virkelige ord og sludreord som fx "sland"). Gentag rimene, fx: Anna sagde "tand" (skriv tand på papiret). Det er rigtigt, tand og land rimer • Fortsæt så længe der kommer forslag fra børnene. Lav selv et par rim hvis børnene ikke kommer med forslag • Vis bagefter børnene et billede ad gangen, og få et barn til at sige navnet på hvert billede. Hjælp evt. barnet med at sige det rigtige ord. Sig fx: Tand - land. Tand og land rimer. Hvis I har skrevet ordet på papiret, så sig: Jeg kan se ordet her på papiret - vi gættede det! Eller sig: Det var ordet "and". Det gættede vi ikke, men lad os skrive det på listen 	<p><i>Forudsige</i> Tror du vi kan finde mange ord der rimer på kartofler?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde på noget der rimer på stol? (Vent lidt på svar.) Måske sss-ol?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvad kunne man gøre hvis man gerne vil høre en masse ord der rimer? Hvad kunne man kigge i?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Der er et ord mere der rimer på land. "Kan" rimer på land. Hvad er det for et ord der også rimer på land?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi prøve at sige alle ordene på billederne sammen?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Nu skal du gætte hvad for et ord der rimer på land? Rimer giraf på land eller rimer mand på land?</p>

Aktivitetsforløb 28 - Fra start til slut finale!

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning	Materiale: Monster-pest. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Billeder af: and, mand, sand, spand, tand Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om historier. Læs bogen Monster-pest. Knyt et par kommentarer til starten, midten og slutningen. Fx: Det starter med at Lille Monster kommer hen til Store Monster som har monster-pest • Store Monster synes at alt det Lille Monster gør, er dumt. Men Lille Monster bliver alligevel ved med at hjælpe Store Monster. Hvorfor? • Til sidst er det Store Monster der hjælper Lille Monster • Når bogen er læst, så bed børnene om at tænke på engang hvor nogen har hjulpet dem. Lad et par børn fortælle kort om det. Sig bagefter: Sådan nogle oplevelser som vi selv har prøvet, kan vi bruge til at lave vores egne historier • Fortæl selv din egen lille historie, fx: Min lillebror har altid været glad for biler. En dag punkterede min bil. Det var ikke så godt. Men min lillebror vidste lige hvordan man skulle skifte hjul, så jeg kunne køre igen. Han kunne hjælpe mig fordi han vidste meget om biler. Slut • Bed nu børnene fortælle, fx: Anna, fortæl mig om engang hvor nogen i din familie hjalp dig. Gentag historien med detaljer der markerer en klar start, midte og slutning 	<p><i>Forudsige</i> Hvad tror du der sker når Store Monster gør alle de ting for Lille Monster?</p> <p><i>Generalisere</i> Den her historie handler om nogle monstre. Hvad for en slags historier kan du bedst lide?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvad tror du der ville ske hvis man fortalte historien bagfra? Ville den være nemmere eller sværere at forstå?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 29 - Ord og bogstaver i fuld fart

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At kunne forstå forskellen på ord og bogstaver	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om ord og bogstaver i den her bog: MIRAKELKUREN. EN MONSTERSAGA. Vis forsiden og læs titlen (peg på ordene). Der er tre ord i titlen • Fortæl om det første bogstav i ordene, fx: Det første ord begynder med bogstavet M (peg). Det er ikke skrevet så pænt. Det næste ord begynder med bogstavet E (peg). Det sidste ord begynder også med bogstavet M (peg) • Anna, kan du pege på det første bogstav i det her ord, MIRAKELKUREN? Ja, det er rigtigt, det er bogstavet M. Er der nogen der kan se et M mere i titlen? Ja, der er to M'er • Læs første del af bogen frem til der hvor de kommer til Menneskeland. Stop af og til og snak om hvordan ord er lavet af bogstaver, fx: Her står ordet "Uha". Hvor mange bogstaver er der i "Uha"? Ja, der er tre bogstaver i "Uha" • Fortsæt med at lade børn tælle bogstaver i ord af og til. Spørg evt. om det er et langt eller kort ord 	<p><i>Forudsige</i> Et monsterhospital er et sted hvor monstre kan blive raske. Tror du der er mange bogstaver i "monsterhospital"? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Tror du der bruges nogle af de samme bogstaver i "monsterprins, monsternemor og monsterkonge? Hvorfor?</p> <p><i>Argumentere</i> Monster og menneske starter med samme bogstav. Hvorfor tror du de gør det?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 29 - Ord og bogstaver i fuld fart

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske udsagnsord (ord for handlinger) Målord: bygge, rejse, besvime	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Lad os snakke om nogle af de nye ord vi hørte i bogen. Vi skal snakke om tre ord: bygge, rejse, besvime • Blad om til siden hvor monstrene tager til Menneskeland • Det lille monster kan ikke selv gå, så de bygger en bære til ham. Så kan de bære ham. Når man bygger noget, så laver man noget nyt. Man kan bygge et hus eller en bro. Man kan også bygge med legetøj. Anna, har du prøvet at bygge noget ? Udvid svar, fx: Ja, man kan bygge med legoklodser. Man kan sætte dem sammen så de bliver til et hus eller en bil • Så skal monstrene rejse til Menneskeland. Det hedder at rejse når man skal langt væk. Hvis man bare skal i børnehave, så rejser man ikke. Hvem har prøvet at rejse langt væk? Udvid svar, fx: Noah har været i Spanien. Man skal rejse langt for at komme til Spanien • Menneskene i Menneskeland blev så bange at de besvime da monstrene kom. Se de ligger i en bunke. Når man besvimer så er det lige som om man sover. Man kan besvime hvis man er meget bange eller man er syg. Er der nogen af jer der har set en der besvime? Udvid svar, eller fortæl evt. om egen oplevelse 	<p><i>Forudsige</i> Tror du at du kunne blive så bange for noget at du besvime? Hvad?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvilke steder kunne du godt tænke dig at rejse hen?</p> <p><i>Argumentere</i> Det kan godt være lidt farligt at besvime. Hvorfor tror du det kan være farligt?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 30 - Vi kan selv fortælle historier!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne finde på ord der rimer	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich Billeder af: nakke, pakke, bakke, jakke, frakke Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: I dag skal vi selv finde ord der rimer. Sørg for at børnene ikke kan se billederne (Læg et stykke papir eller lignende over). Skriv ordet "hakke" på papiret. Sig: Lad os lege en leg som i sidste uge. Her under papiret er der billeder af nogle ting der rimer på "land". Kan I huske at ord der rimer, lyder ens i slutningen? Fx se og ble. Lad os se om vi kan gætte alle ordene på billederne. I gætter, og så skriver jeg ned hvad I siger • Spørg om der er nogen der kan finde et ord der rimer på "hakke" og skriv rigtige svar ned (både virkelige ord og sludreord som fx "fakke"). Gentag rimene, fx: Anna sagde "nakke" (skriv nakke på papiret). Det er rigtigt, nakke og hakke rimer • Fortsæt så længe der kommer forslag fra børnene. Lav selv et par rim hvis børnene ikke kommer med forslag • Vis bagefter børnene et billede ad gangen, og få et barn til at sige navnet på hvert billede. Hjælp evt. barnet med at sige det rigtige ord. Sig fx: Jakke - hakke. Jakke og hakke rimer. Hvis I har skrevet ordet på papiret, så sig: Jeg kan se ordet her på papiret - vi gættede det! Eller sig: Det var ordet "frakke". Det gættede vi ikke, men lad os skrive det på listen 	<p><i>Forudsige</i> Om lidt skal vi læse bogen om det lille monster der er sygt. Tror du de fleste ord i bogen rimer, eller tror du bare nogle af dem gør? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde på noget der rimer på "have"? (Vent lidt på svar). Måske mmmm-ave?</p> <p><i>Argumentere</i> Hest, bedst, træ, fest. Anna, kan du sige mig hvad for et ord der er anderledes end de andre? Prøv at høre: Hest, bedst, træ, fest</p>

Aktivitetsforløb 30 - Vi kan selv fortælle historier!

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning	Materiale: Mirakelkuren. En Monstersaga. Forfatter: Marianne Iben Hansen og Bodil Molich Billeder af: nakke, pakke, bakke, jakke, frakke Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs anden halvdel af bogen Mirakelkuren Når bogen er læst, så opsummer hele bogen, fx: Det lille monster var sygt, så lægen sagde at de skulle til Menneskeland for at finde noget der kunne gøre ham rask. Der fandt de et værelse med sure sokker, og de sure sokker gjorde det lille monster rask. Monstrene elskede sure sokker og tog nogle med tilbage til Monsterland. De lavede suppe af de sure sokker og holdt fest Spørg børnene om deres egne oplevelser, fx: Anna, kan du godt lide sure sokker? Nej? Hvad kan du godt lide? Lad alle børnene prøve at komme i tanke om ting de godt kan lide. Sig til børnene at man kan bruge sine egne oplevelser til at fortælle historier Fortæl børnene din egen historie, fx: Da jeg var lille, kunne jeg rigtig godt lide kiks. Når jeg kom hjem fra skole, så smurte jeg tit nogle kiks med smør. Så spiste jeg dem mens jeg læste Anders And blade. Når jeg var syg, havde jeg ikke lyst til at spise. Men så gav min mor mig kiks. Og så fik jeg det bedre igen. Så når jeg var syg fik jeg næsten altid kiks Bed nu børnene fortælle, fx: Anna, har du prøvet at få noget dejligt engang hvor du var syg? Og gjorde det sådan at du blev rask? Gentag historien med detaljer der markerer en klar start, midte og slutning 	<i>Forudsige</i> Tror du man kan blive rask af at få nogle ting som man godt kan lide? Hvorfor tror du det?
	<i>Generalisere</i> Når monstrene godt kan lide sure sokker, hvad for nogle andre ting tror du så de også kan lide?
	<i>Argumentere</i> Der bliver tit en sok væk. Tror du det er monstrene der kommer og tager alle sammen? Hvorfor bliver de så væk?
	”Gør det nemmere-strategi”
	<i>Give svaret</i> Det lille monster fik det bedre da han lugtede de dejlige sure sokker. Hvorfor var det han fik det bedre?
	<i>Hjælpes ad</i> Skal vi prøve at genfortælle historien om det lille monster sammen? Jeg starter: Først var det lille monster sygt. Så rejste de til Menneskeland. Der fandt de nogle dejlige sure sokker til ham. Så blev han rask. Til sidst holdt de fest. Skal vi prøve sammen?
	<i>Begrænse valg</i> Var menneskene glade for at se monstrene, eller blev menneskene bange? Ja, de blev så bange at de besvimed

Aktivitetsforløb 31 - Sur, tilfreds eller skuffet!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver	Materiale: Betty sælger (næsten) alt: Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om ord og bogstaver i den her bog: Betty sælger (næsten) alt. Vis forsiden og læs titlen (peg på ordene). Der er fire ord i titlen: Betty sælger (næsten) alt • Fortæl om det første bogstav, fx: Det første ord begynder med bogstavet B (peg). Og det næste begynder med bogstavet S (peg) • Anna, kan du pege på det første bogstav i det her ord, "sælger"? Ja, det er rigtigt, det er bogstavet s • Er der nogen der kan se et s mere i titlen? Et der gemmer sig inde i et ord? • Når I læser bogen, så stop af og til og snak om hvordan ord er lavet af bogstaver, fx: Her står der "fredag", og her står der "far" (peg på ordene). Se de begynder med det samme bogstav. Men hvilket et af ordene er længst? Ja, fredag er længst, for det har flest bogstaver • Anna, kan du tælle bogstaverne i de to ord? • Fortsæt med at lade børn tælle bogstaver i ord af og til. Spørg evt. om det er et langt eller kort ord 	<p><i>Forudsige</i> Tror du "benzintank" og "bunke" begynder med det samme bogstav?</p> <p><i>Generalisere</i> Anna, kender du nogle af bogstaverne i dit navn? Kender du andre bogstaver?</p> <p><i>Argumentere</i> Prøv at se her på første side. Det sidste ord er "drønhyggeligt". Det har rigtig mange bogstaver. Hvorfor tror du der skal bruges så mange bogstaver i det ord?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 31 - Sur, tilfreds eller skuffet!

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har at gøre med følelser Målord: sur, tilfreds eller skuffet	Materiale: Betty sælger (næsten) alt: Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Lad os snakke om hvordan Betty og far havde det i historien - hvordan de følte • Far siger hun skal af med noget af legetøjet. Men Betty mener at legetøjet stadig har brug for hende. Derfor er hun "sur" • Man kan blive sur når man ikke får sin vilje, eller nogen gør noget forkert • Spørg børnene om de engang blev sure over noget • Forklar "tilfreds". Da Betty får solgt sine ting på loppemarkedet, er hun tilfreds. Man er tilfreds når man synes det er gået godt • Far er skuffet over at han ikke fik solgt noget. Forklar og lad børn fortælle om "skuffet" 	<p><i>Forudsige</i> Hvordan tror du Bettys far havde haft det hvis han havde fået solgt alle sine ting?</p> <p><i>Generalisere</i> Har du nogensinde prøvet at sælge nogle af dine gamle ting? Hvordan gik det? Hvordan følte du?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor kan det være en god idé at prøve at sælge nogle af sine gamle ting?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Betty bliver sur fordi legetøjet ikke vil sælges. Hvorfor bliver hun sur?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi se om vi kan nævne en ting hver som man kunne blive sur over? Jeg starter</p> <p><i>Begrænse valg</i> Når man er tilfreds, er man så mest glad eller sur?</p>

Aktivitetsforløb 32 - Hvordan lyder den første lyd i ordene?

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd Læringsmål: Lydlig opmærksomhed	Materiale: Betty sælger (næsten) alt: Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Fortæl at ordene er lavet af mange lyde. Sig fx: Ord er lavet af mange forskellige lyde. Man kan prøve at lytte efter lydene og sige dem. Fx sssut. Kan I høre den første lyd i sssut? Hvad er det for en lyd? Ja, sssut begynder med sss-lyden (sig ikke æssss) Nu skal vi prøve at finde den første lyd i jeres navne. Aaanna, hvad tror du første lyd i dit navn er? Ja, aaa-lyden Og Nnnoah, hvad er første lyd i dit navn? Ja, nnn-lyden (sig ikke ænnn) Fortsæt med alle børn Nu prøver vi en lille leg. Prøv om I kan komme på et ord der begynder med samme lyd som jeres navn Anna, dit navn begynder med aaa-lyden. Kan du finde et andet ord med aaa-lyden? Måske sådan en der kan lide bananer? Ja, aaabe Fortsæt med alle børnene, og giv dem den nødvendige hjælp 	<p><i>Forudsige</i> Hvad hedder din mor? Kan du gætte hvilken lyd din mors navn starter med?</p> <p><i>Generalisere</i> Tobias, vi har lyttet efter den første lyd i vores navne. Kan du høre hvad der er den sidste lyd i dit navn: Tobiassss</p> <p><i>Argumentere</i> Lllang, sssstor, fffin, fffed. Hvilke to ord har samme lyd i starten?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 32 - Hvordan lyder den første lyd i ordene?

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning	Materiale: Materiale: Betty sælger (næsten) alt: Forfatter: Alberte Winding og Rasmus Bregnhøj
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen om Betty. Stop af og til for at snakke om bogens tema: at sælge sine gamle ting og købe nyt Når bogen er læst, så opsummer, fx: Betty skulle sælge nogle af sine ting. Hun blev frustreret fordi ingen af tingene ville sælges. Hun fandt alligevel nogle ting som hun solgte på et loppemarked. Hun var meget tilfreds, for hun tjente penge og kunne købe en benzintank. Hendes far solgte ingen af sine ting. Han var skuffet. Til sidst fik de pandekager Spørg børnene om deres egne oplevelser med at prøve at sælge deres ting; eller bare at skulle smide nogle af deres gamle ting ud Lad børnene prøve at komme i tanke om sådanne episoder, og lad et par børn give eksempler. Sig til børnene at man kan bruge sine egne oplevelser til at fortælle historier Fortæl børnene din egen historie, fx: Da jeg var lille havde jeg en lille plastik-guitar. Så fik jeg en større legetøjs-guitar af træ, som jeg kunne spille på. Så tænkte jeg at nu havde jeg ikke længere brug for guitar af plastik. Så den smadrede jeg bare. Jeg hoppede på den og bankede den i gulvet. Jeg skulle hellere have solgt den, så kunne jeg måske have fået penge for den Bed nu børnene fortælle, fx: Anna, fortæl mig om engang hvor du skulle sælge noget legetøj eller bare smide det ud. Gentag historien med detaljer der markerer en klar start, midte og slutning 	<p><i>Forudsige</i> Tror du det er lettest at forstå en historie hvis man starter med begyndelsen eller hvis man starter med slutningen? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Har du andre ting end legetøj som du kunne sælge? Hvordan tror du det ville gå?</p> <p><i>Argumentere</i> Bettys far sidder og reparerer alle de gamle ting han ikke fik solgt. Hvorfor tror du han ikke bare smider det ud?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 33 - Korte og lange ord

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter Læringsmål: At forstå forskellen på ord og bogstaver	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Nu skal vi snakke om forskellen på ord og bogstaver • Vis forsiden af bogen. Læs titlen, og lad fingeren køre hen under ordene mens du læser • Sig fx: Titlen har fem ord: Gyldendals store bog om familier • Ret børnenes opmærksomhed mod længden af ordene, fx: Nogle af ordene er korte og nogle er lange • Anna, kan du pege på et ord i titlen som du synes er kort? (Hjælp evt. med at få barnet til at køre fingeren hen under ordet) • Anna pegede på ordet "bog". Kør fingeren under ordet. Ordet "bog" har tre bogstaver B-O-G • Lad et par børn mere vælge et langt eller kort ord, og snak om ordet • Leg denne leg med børnene: Nu siger jeg navnet på en af jer, og så siger jeg også enten "bogstav" eller "ord". Hvis jeg siger "Anna, bogstav," så skal Anna pege på et bogstav på forsiden af bogen. Hvis jeg siger "Noah, ord," så skal Noah pege på et helt ord på forsiden af bogen • Lad alle børn prøve, og hjælp dem med at pege på hele ordet når du siger "ord", så du er sikker på de forstår forskellen 	<p><i>Forudsige</i> Tror du der skal bruges flest bogstaver til at skrive dinosaur eller til at skrive løve?</p> <p><i>Generalisere</i> Tror du man kan skrive bogstaverne med lige den farve man vil? Hvorfor?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor er det godt at lære alle bogstaverne?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 33 - Korte og lange ord

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge mindre typiske tillægsord (ord der beskriver ting) Målord: forskellig, ens	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: Nu skal vi snakke om to nye ord: <u>ens</u> og <u>forskellig</u> • Læs første halvdel af bogen om familier, frem til og med temaet om "TØJ" • Stop mindst fire gange for at snakke om målordene "forskellig" og "ens", fx: Se, de her familier ser forskellige ud. Nogle har brun hud og nogle har lys hud. Og dem i familien er også forskellige. Nogle er voksne og nogle er børn • Se, her er en stor familie hvor alle sammen har ens hår. Det er gult og krøllet. Det er ens. Men de har forskelligt tøj på • Når I har læst første del af bogen, så få børnene til at snakke om noget der er ens eller forskelligt. Fx: Anna og Sofie, er der noget der er ens ved jer? Noah og Benjamin, er der noget der er forskelligt ved jer? • Gentag børnenes svar og brug målordene med ekstra betoning, fx: Ja, Noah bor i et hus, og Benjamin bor i en lejlighed. De bor i forskellige slags huse 	<p><i>Forudsige</i> Hvis dig og Anna skulle tegne en bil på hvert jeres stykke papir, tror du så tegningerne ville blive ens eller forskellige? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på noget der er ens for alle børn?</p> <p><i>Argumentere</i> Har du ens eller forskellige slags sko på? Hvorfor går du ikke med forskellige slags sko?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 34 - Vores egen historie

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Mind børnene om at ord er lavet af mange lyde • Sig fx: Kan I huske at ord er lavet af mange forskellige lyde? Man kan lytte efter lydene og sige dem. Fx sssut. Kan I høre den første lyd i sssut? Sssut begynder med sss-lyden (sig ikke æsss). Lad os alle sammen sige ssss • Sidste gang fandt vi den første lyd i alle jeres navne. Skal vi prøve om vi kan huske dem? • Tag børnenes navne et for ét, og lad de andre børn gætte på første lyd i barnets navn. Fx: Nu må Anna ikke sige noget. Kan I andre gætte den første lyd i Annas navn? Træk A'et ud og hjælp, hvis ingen kan: Aaaaanna, aaaa • Nu leger vi en lille leg. Vi ser om vi kan finde ord der starter på samme måde som jeres navne - med samme lyd • Benjamins navn starter med bb (sig ikke be). Den lyd er svær at høre. Kan I finde et ord der starter på samme måde? Måske sådan nogle man skal bruge når man går eller løber? Ben, ja. • Fortsæt med alle børnenes navne og lad alle børn gætte med den nødvendige hjælp 	<p><i>Forudsige</i> Hvad hedder din far? Kan du gætte hvilken lyd din fars navn starter med?</p> <p><i>Generalisere</i> Mehmet, kan du finde to ord som begynder med samme lyd som dit navn?</p> <p><i>Argumentere</i> Rrring, rrrølig, lllang. Lyden i starten af ordene er ens, undtaget et ord. Hvad var det for et ord hvor den første lyd er forskellig fra de andre? Rrring, rrrølig, lllang?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 34 - Vores egen historie

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle en historie selv med en klar start, midte og slutning	Materiale: Gyldendals store bog om familier. Forfatter: Mary Hoffman og Ros Asquith
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs anden halvdel af bogen om familier - fra "KÆLEDYR" til slut Når I har læst om et tema, så bed et eller flere børn om at fortælle om oplevelser inden for dette tema. Fx: Er der nogen af jer der har et kæledyr? Vil du fortælle om dengang du fik det? Eller om noget af det sjoveste du har oplevet med dit kæledyr? Fortæl selv en lille historie om et af temaerne for at give børnene en model. Fx: Engang var jeg til en fødselsdagsfest. Den skulle holdes ude i haven i et stort telt. Det regnede rigtig meget, så man blev plaskvåd så snart man skulle uden for teltet. Til sidst tænkte vi: Pyt med det hele! Og så gik vi ud i regnen og blev plaskvåde mens vi hoppede i vandpytter og legede fangeleg Bed et eller to børn om at fortælle deres egen historie. Genfortæl historien for at eksemplificere en klar begyndelse, midte og slutning 	<p><i>Forudsige</i> Når du bliver voksen, hvordan tror du så at du kommer på arbejde? Kører i bil eller flyver i flyvemaskine?</p> <p><i>Generalisere</i> En hobby er sådan noget man laver for sjov i sin fritid. Kender du nogle hobbyer?</p> <p><i>Argumentere</i> Kan du bedst lide at køre i bus eller på cykel eller i bil? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 35 - Hvordan har vi det indeni?

Forberedelse af del 1 – Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter	Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid
Læringsmål: At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne	
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Sig: I dag skal I hjælpe mig med at læse en bog. Vis forsiden af bogen Lille Frø. Sig fx: Vi har set den her bog før. Er der nogen der kan huske hvad den hedder? Kan du pege på titlen, bogens navn? Læs titlen og peg på hvert ord når du læser. Sig fx: Vores bog hedder Lille Frø Bed børnene fortælle hvad den handler om. Udvid deres svar Læs bogen Lille Frø. Stop af og til og spørg børnene om de kan "læse" hvor der står Lille Frø Sig fx: Er der nogen der kan se hvor der står Lille Frø på den her side? Ja, der står Lille Frø flere steder Giv de mindste børn en chance for også at komme til orde ved at spørge dem direkte. Fx: Anna, kan du se et sted hvor der står Lille Frø på den her linje? Efter I har læst bogen, kan du opmuntre børnene ved at sige fx: I har faktisk hjulpet mig med at læse bogen! 	<p><i>Forudsige</i> Man skal bruge nogle bestemte bogstaver når man skriver Lille Frø. Tror du man skal bruge nogle af de samme bogstaver når man skriver Store Frø?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde et sted hvor der står frø, men hvor det ikke er Lille Frø?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvordan tror du det kan være at du kan læse hvor der står Lille Frø?</p>
	<p><i>Give svaret</i> Se, her står der Lille Frø og her står der Store Frø. Hvor står der Lille Frø?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi se om vi kan finde alle de steder på den her side hvor der står Lille Frø? Jeg finder det første sted</p> <p><i>Begrænse valg</i> Står der Lille Frø her (peg) eller står der Lille Frø her? (Peg)</p>

Aktivitetsforløb 35 - Hvordan har vi det indeni?

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord der har at gøre med følelser. Målord: overrasket, rasende, lettet	Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Nu skal vi snakke om ord der siger noget om hvordan frøerne i bogen har det - hvordan de føler • Blad om på side 6. Hvordan tror I at frøfamilien følte da der kom et meteor ned fra himlen? Sådan en kæmpe sten? Lad børnene komme med forslag og støt og udvid svarene. Fx: Ja, de blev sikkert rasende over at fjernsynet gik i stykker. Men også overraskede. Man bliver overrasket når der sker noget man ikke regnede med. Så siger man måske "Hov, hvad søren var det?" • Blad om på side 10. Sig fx: Se, her står Frøfar og Frømor. Ser de glade ud? De er sure og rasende. Man er rasende når der sker noget man slet ikke kan lide - man synes det er for galt • Blad om på side 24. Prøv at se den gamle mand. Ser han glad ud? Hvordan har han det? Ja, rasende. Der er sket noget han slet ikke kan lide • Blad om på side 27. Se her. Er Frøfar og Frømor rasende? Nej, de er glade. De var bange for at Lille Frø var helt væk. Så de var lettede da de fandt ham. Man bliver lettet når det hele bliver godt igen • Spørg børnene om de har været overraskede, rasende, lettede. Fortæl evt. selv 	<p><i>Forudsige</i> Hvordan tror du at du ville have det hvis der pludselig kom en stor meteor-sten ned i stuen hos jer?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du nævne nogle ting som du kunne blive lettet over? Hvor du først har været bange eller ked af det, og så blev det godt igen?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du Frøfar og Frømor var lettede over at finde Lille Frø igen når han er så slem?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 36 - Vi hører lyde!

Forberedelse af del 1 - Før læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd	Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid Billeder af is, æble, mand, lastbil, får Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Mind børnene om at ord er lavet af mange lyde. Sig fx: Kan I huske at ord er lavet af mange forskellige lyde? Man kan lytte efter lydene og sige dem. Fx sssut. Kan I høre den første lyd i sssut? Sssut begynder med sss-lyden (sig ikke æsss) • Nu skal I lytte godt efter nogle lyde som jeg siger. Det er for at I skal lære at høre lydene i ordene • Her er nogle billeder: is, æble, sko, får og lastbil. Nu siger jeg den første lyd i et af ordene, og så skal I gætte hvad det er for et ord jeg er ved at sige • Sig lydene iii, æææ, sss, fff, og lll et ad gangen (sig ikke æs, æf og æl) og lad børnene gætte • Tag gerne to runder så de mindste børn kan gætte med efter at have hørt de største børn 	<p><i>Forudsige</i> Hvis jeg siger fffisk, hvad er så den første lyd?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde på andre ord end sko der starter med sss-lyden? (Sig ikke æsss-lyden)</p> <p><i>Argumentere</i> Hvis jeg siger "Fatima fik fem fine fingerringe", hvad er det så der er ens for alle de ord jeg sagde?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Hvis jeg siger æææ, så siger jeg den første lyd i æble. Hvad er den første lyd i æble?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi prøve at sige den første lyd sko sammen? Sss (sig ikke æsss)</p> <p><i>Begrænse valg</i> Hvis jeg siger lll (sig ikke ælll), er det så den første lyd i llastbil eller i fffår?</p>

Aktivitetsforløb 36 - Vi hører lyde!

Forberedelse af del 2 – Under og efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig	Materiale: Materiale: Lille Frø. Forfatter: Jakob Martin Strid Billeder af is, æble, mand, lastbil, får Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Læs bogen om Lille Frø. Sig: Nu skal vi lave vores egen historie om Lille Frø Tag papir og tusch og skriv: "Lille Frøs gode dag." Sig fx: Nu skal vi lave en historie om en rigtig god dag som Lille Frø havde. Jeg skriver ned, men I skal hjælpe med at finde på historien. Vi skal huske at historien skal have en god start, midte og slutning Skriv og sig: "Engang havde Lille Frø en rigtig god dag. Først..." Spørg børnene om hvad der skete først på den gode dag. Hjælp børnene med at få detaljer med. Fx: Ja, god idé. "Først fik Lille Frø morgenmad." Men hvad fik han så at spise? Sad han pænt og spiste? Fortsæt med det næste og det sidste der skete for Lille Frø, og hjælp med detaljer. Skriv "Slut" til sidst Læs historien for børnene og peg på ordene mens du læser, så de kan følge med 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for nogle ting tror du Lille Frø kunne finde på at lave når han bliver voksen?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvad for nogle slemme ting er du kommet til at lave?</p> <p><i>Argumentere</i> Tror du Lille Frø altid ved at det er forkert når han laver ballade? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 37 - Sig mig, kan du virkelig læse?

Forberedelse af del 1 – Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir
Læringsmål: At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne	
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Sig: I dag skal I hjælpe mig med at læse en bog igen. Vis forsiden af bogen Monster-besøg. Sig fx: Vi har set den her bog før. Er der nogen der kan huske hvad den hedder? Hvem kan hjælpe mig med at læse titlen? Læs titlen og peg på hvert ord når du læser. Sig fx: Ja, vores bog hedder Monster-besøg Læs bogen. Stop af og til når du har læst en linje med "Lille Monster" eller "Store Monster" for at rette opmærksomheden mod ordene. Peg på ordet "Monster" og sig fx: Er der nogen der kan se hvad det er for et ord der står her? Ja, Monster, ligesom på forsiden. Find evt. det første "monster" ord selv, da skrifttypen er anderledes end på forsiden Uddyb: Tror du der står "Lille" foran Monster, sådan at det bliver til "Lille Monster? Eller står der "Store"? Giv de mindste børn en chance for også at komme til orde ved at spørge dem direkte. Fx: Anna, kan du se et sted hvor der står Monster på den her linje? Efter I har læst bogen, kan du opmuntre børnene ved at sige fx: I har faktisk hjulpet mig med at læse bogen! Jeg er overrasket over hvor gode I var! 	<p><i>Forudsige</i> Tror du at lille og store starter med samme lyd? Hvorfor?</p> <p><i>Generalisere</i> Hvordan tror du det ville lyde hvis man skrev Lille Monster med de der store tykke bogstaver?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvordan kan det være at Lille Monster og Store Monsters navne ligner hinanden når man skriver dem?</p>
	<p><i>Give svaret</i> Se, dér står der "Lille" og "Monster." Så bliver det til "Lille Monster". Hvad bliver det til når der står Lille og Monster?</p> <p><i>Hjælpe ad</i> Skal vi se om vi kan finde alle de steder på den her side hvor der står Lille Monster? Jeg finder den første. Kan du også pege på den?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Står der Monster her eller står der madpakke?</p>

Aktivitetsforløb 37 - Sig mig, kan du virkelig læse?

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser Målord: regne med, beslutte	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Efter I har læst bogen, så sig fx: Nu skal vi snakke om to nye ord for hvordan vi tænker inde i vores hoved Slå op på første side og sig fx: Store Monster regner med at han skal ud og fiske med Lille Monster. Når man regner med noget, så tror man at det er det der skal ske Man kan fx også sige: Jeg regner med at det bliver solskin i eftermiddag. Eller jeg regner med at jeg kan låne min brors bil. Men man kan ikke vide det sikkert. Nogle gange sker det ikke Blad nogle sider frem til hvor Store Monster fisker alene. Se, Store Monster må fiske alene. Han havde regnet med at Lille Monster ville med. Han er sur og skuffet. For Lille Monster ville ikke med Bed et par børn fortælle om nogle ting de regner med skal ske. Fx gæster til deres fødselsdag mv. Blad en side frem. Store Monster beslutter at han vil banke på hos Lille Monster igen. Han har besluttet at spørge Lille Monster om de skal spise madpakken. Når man beslutter noget, så tænker man først, og så bestemmer man hvad man vil gøre Blad om på næstsidste side. Se, her beslutter de sig for at bygge en stor borg sammen. De var overraskede over hvor flot den blev! Spørg børnene om de sommetider får lov at beslutte noget 	<p><i>Forudsige</i> Hvis der er to som gerne vil lege med dig, hvordan beslutter du så hvem du skal lege med?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du tænke på noget som du regnede med, men som ikke skete alligevel? Blev du skuffet?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du at Lille Monster besluttede at tage ud og fiske med Store Monster om aftenen?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 38 - Hvem vil med ud at fiske?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Mind børnene om at ord er lavet af mange lyde. Sig fx: Kan I huske at ord er lavet af mange forskellige lyde? Man kan lytte efter lydene og sige dem. Fx æææble. Kan I høre den første lyd i æææble? Æææble begynder med æææ-lyden • Skriv sko og sut på et stykke papir. Sig: Her står sko og sut. De begynder begge to med sss-lyden (sig ikke æs). Kan I finde nogle flere ord der begynder med sss-lyden? • Måske skal du hjælpe lidt: Jeg bruger øjnene til at... se! Ssse starter også med sss-lyden • Når et barn siger et nyt ord (et rigtigt ord eller et nonsens-ord som "syf"), så skriv det ned, og sig ordet sammen med et andet. Fx: Anna sagde "ssspise". Det er fint. Ssspise og sssko starter med samme lyd • Sig: Lad os lege en lille leg. Nu læser jeg bogen om Monster-besøg. Og så skal I sige til når I hører et ord der starter med samme lyd som sssko og sssut. Så skriver jeg dem ned på papiret • Læs bogen. Hvis børnene har svært ved opgaven, så lav nogle af s-ordene ekstra tydelige, og hold evt. en lille pause bagefter 	<p><i>Forudsige</i> Hvis jeg siger nnnat, hvad er så den første lyd?</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde på tre ord der starter med sss-lyden? (Sig ikke æsss-lyden)</p> <p><i>Argumentere</i> Hvis jeg siger "Thomas taber tre tænder", hvad er det så der er ens for alle de ord jeg sagde?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 38 - Hvem vil med ud at fiske?

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig	Materiale: Monster-besøg. Forfatter: Kalle Güettler, Raket Helmsdal, Aslaug Jónsdóttir Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig til børnene: Nu skal vi lave vores egen historie om monstrenes fisketur • Tag papir og tusch og skriv: "Store Monster og Lille Monster fisker." Sig fx: Nu skal vi lave en historie om hvad der skete da Store Monster og Lille Monster fiskede. Jeg skriver ned, men I skal hjælpe med at finde på historien. Vi skal huske at historien skal have en god start, midte og slutning • Skriv og sig: "Store Monster og Lille Monster tog ned til søen for at fiske. Først..." • Spørg børnene om hvad der skete først på fisketuren. Hjælp børnene med at få detaljer med. Fx: Ja, de smed fiskekrogen i vandet. Havde de en orm på? • Fortsæt med det næste og det sidste der skete på fisketuren, og hjælp med detaljer. Skriv "Slut" til sidst • Læs historien for børnene og peg på ordene mens du læser, så de kan følge med 	<p><i>Forudsige</i> Hvad for noget kunne monstrene mon fange nede i vandet?</p> <p><i>Generalisere</i> Monstrene har en fiskestang med. Kan man fange fisk på andre måder end med en fiskestang?</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor tror du at Store Monster så gerne vil fiske sammen med Lille Monster?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 39 - Hvordan kan vi tale?

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Skriftsprogskoncepter	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen
Læringsmål: At kunne genkende nogle ord der ses hyppigt i omgivelserne	
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> • Sig: I dag skal I hjælpe mig med at læse en bog igen. Vis forsiden af bogen Bette-Bøv laver en talemaskine. Sig fx: Vi har set den her bog før. Er der nogen der kan huske hvad den hedder? Hvem kan hjælpe mig med at læse titlen? • Læs titlen og peg på hvert ord når du læser. Sig fx: Ja, vores bog hedder Bette-Bøv laver en talemaskine • Læs bogen. Stop af og til når du har læst en linje med ordet "Bette-Bøv", for at rette opmærksomheden mod ordet. Peg på ordet "Bette-Bøv", og sig fx: Her står der Bette-Bøv, ligesom på forsiden. Kan I finde ordet næste gang? Hold øje med ordet Bette-Bøv • Giv de mindste børn en chance for også at komme til orde ved at spørge dem direkte. Fx: Anna, kan du se et sted hvor der står Bette-Bøv på den her linje? • Hvis du sidder med sprogligt meget dygtige børn, så brug også ordene "far," og "talemaskine" på samme måde • Efter I har læst bogen, kan du opmuntre børnene ved at sige fx: I har faktisk hjulpet mig med at læse bogen! Jeg er stolt over hvor gode I var! 	<p><i>Forudsige</i> (Peg på ordet "Haha" på side 5, sig ikke ordet) Her griner far ad Bette-Bøv. Hvad tror du det er for et ord der står her?</p> <p><i>Generalisere</i> Du er god til at læse ordene. Kender du også det ord der står på det røde skilt som musen holder her til sidst?</p> <p><i>Argumentere</i> Se her er ordet far. Det starter med et bogstav som hedder æffff fff fff. Hvorfor tror du fffar starter med det bogstav æffff?</p>
	<p><i>Give svaret</i> Se, her er et lille ord. Der står far. Hvad er det for et lille ord?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi se om vi kan finde alle de steder på den her side hvor der står talemaskine? Jeg finder det første</p> <p><i>Begrænse valg</i> Står der Bette-Bøv eller hr. Lollefjor her?</p>

Aktivitetsforløb 39 - Hvordan kan vi tale?

Forberedelse af del 2 – Efter læsning	
Læringsområde: Ordforråd Læringsmål: At forstå og bruge nye ord for tankeprocesser Målord: forstå, være stolt	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Efter I har læst bogen, så sig fx: Nu skal vi snakke om to nye ord for hvordan vi tænker inde i vores hoved Slå op på side 4. Sig: Bette-Bøv forstår ikke hvordan en kaffemaskine kan snorke når den ikke er et menneske. Når man ikke forstår noget, så ved man ikke hvad de andre tænker og hvad de mener. Men Bette-Bøv ved ikke hvad far mener. Han synes det er mærkeligt. Men til sidst er det far der ikke forstår. Han forstår ikke hvordan Bette-Bøv kunne få kaffemaskinen til at tale. Men Bette-Bøv forstår det Snak med børnene om nogle ting som de har svært ved at forstå. Og noget som deres forældre ikke kan forstå Sig: Bette-Bøv er glad for at talemaskinen lærte at sige is. Jeg tror han er rigtig stolt. Når man er stolt, så er man glad for noget man har gjort. Man synes man har gjort det godt. Man kan også være stolt over noget godt som andre har gjort - nogen man kender Snak med børnene om ting de er blevet stolte over. Noget de selv har gjort eller måske deres mor eller far 	<p><i>Forudsige</i> Tror du Bette-Bøvs far bliver stolt over at Bette-Bøv har lavet en talemaskine?</p> <p><i>Generalisere</i> Tror du at Bette-Bøvs far er god til at forstå alle de ting Bette-Bøv laver? Hvorfor?</p> <p><i>Argumentere</i> Kan du forstå hvordan Bette-Bøv lærte kaffemaskinen at tale så den blev til en talemaskine?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”
	<p><i>Give svaret</i> Bette-Bøv forstår ikke hvordan kaffemaskinen kan snorke. Hvad er det han ikke forstår?</p> <p><i>Hjælpes ad</i> Skal vi finde en ting hver i bogen som vi ikke forstår? Jeg forstår ikke hvordan hr. Lollefjor kunne springe i luften! Hvad synes du var svært at forstå?</p> <p><i>Begrænse valg</i> Har hr. Lollefjor forstået at det er talemaskinen der snakker? Eller tror han det er Bette-Bøv der snakker?</p>

Aktivitetsforløb 40 - Du er en lille talemaskine!

Forberedelse af del 1 - Før og under læsning	
Læringsområde: Lydlig opmærksomhed Læringsmål: At kunne finde og sige et ord der begynder med en bestemt lyd	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen Billeder af and, sand, mand, tand, vand, land (Danmark) Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Mind børnene om at ord er lavet af mange lyde? Sig fx: Kan I huske at ord er lavet af mange forskellige lyde. Man kan lytte efter lydene og sige dem. Fx mmmmand. Kan I høre den første lyd i mmmmand? Mmmmand begynder med mmm-lyden. Lyder ligesom når man godt kan lide noget: mmm mand! Introducer bogen ved at sige fx: Nu skal vi læse om talemaskinen. Den kommer til at sige nogle forkerte lyde, så ordene lyder forkert. Lyt godt efter når jeg læser! Efter læsning: Talemaskinen kom til at sige fff-is i stedet for is. Kan I høre hvad den gjorde forkert? Den satte fff-lyden foran is. Is, fff is, fffis Nu prøver vi en lille leg. Vi skal prøve at lave ord om. Se, her er et billede af en and. Vi prøver at lave vores and om til et andet ord. Det er et af ordene på de andre billeder: sand, mand, land, tand, vand Hvem kan gætte hvad vi får hvis vi sætter sss før and? (Sig ikke æsss) Sss - and? Sand! Ja, når vi sætter sss før and, får vi sss-and, sand Fortsæt med (nogle af) de andre ord: mmm-and, lll-and, ttt-and, vvv-and 	<p><i>Forudsige</i> Skal vi prøve en anden en? Hvad får vi hvis vi sætter fff-lyden (sig ikke æfff-lyden) før å? Ja, fff-å, få!</p> <p><i>Generalisere</i> Kan du finde på andre ord man kunne lave hvis man starter med ttt? (Sig ikke te)</p> <p><i>Argumentere</i> Hvorfor er det ikke lige meget hvilken lyd man siger i starten af ordet?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

Aktivitetsforløb 40 - Du er en lille talemaskine!

Forberedelse af del 2 - Efter læsning	
Læringsområde: Narrative kompetencer Læringsmål: At kunne fortælle om følelser, tanker eller oplevelser i en historie som er præcis og forståelig	Materiale: Bette-Bøv laver en talemaskine. Forfatter: Anders Højen og Birgitte Dam Jensen Billeder af and, sand, mand, tand, vand, land (Danmark) Et stort stykke papir (A3) og tusch
Aktivitet	”Gør det sværere-strategi”
<ul style="list-style-type: none"> Sig til børnene: Nu skal vi lave vores egen historie om en talemaskine Tag papir og tusch og skriv: "Talemaskinen i børnehave!" Sig fx: Nu skal vi lave en historie om hvad der skete da Bette-Bøv havde talemaskinen med i børnehave. Jeg skriver ned, men I skal hjælpe med at finde på historien. Vi skal huske at historien skal have en god start, midte og slutning Skriv og sig: "En dag besluttede Bette-Bøv sig for at tage sin talemaskine med i børnehave. For han var stolt af den. Først..." Spørg børnene om hvad der skete og hvad talemaskinen sagde. De mindste skal have meget hjælp. Hjælp børnene med at få detaljer med. Fx: Ja, talemaskinen kom til at sige godnat i stedet for godmorgen. Hvordan så den voksne så ud i hovedet? Overrasket? Rasende? Fortsæt med det næste og det sidste der skete med Bette-Bøv og talemaskinen, og hjælp med detaljer. Skriv "Slut" til sidst Læs historien for børnene og peg på ordene mens du læser, så de kan følge med 	<p><i>Forudsige</i> Hvad kunne talemaskinen finde på at sige som de voksne kunne blive overraskede over eller rasende over?</p> <p><i>Generalisere</i> Talemaskinen har svært ved at sige de rigtige lyde i ordene. Kunne der være andre ting en talemaskine havde svært ved at gøre rigtigt når den snakker?</p> <p><i>Argumentere</i> Tror du at du kunne lave en talemaskine? Hvorfor?</p>
	”Gør det nemmere-strategi”

